

POLITICI, VOJÁCI I VEŘEJNOST SI PŘIPOMNĚLI 80. VÝROČÍ KONCE 2. SVĚTOVÉ VÁLKY

Nejvyšší představitelé státu v čele s prezidentem Petrem Pavlem si připomněli na pražském Vítkově 80. výročí konce druhé světové války. Slavnostní nástup zahájila česká hymna, následně politici na dvoře Národního památníku uctili položením věnců památku těch, kteří položili život za naši vlast. K oslavám přehlídky vojsk se připojila průletem také letadla Vzdušných sil Armády ČR. Resort obrany reprezentovali ministryně obrany Jana Černochová a náčelník Generálního štábu AČR generálporučík Karel Řehka.

OBSAH

Padlým hrdinům 2. světové války se přišli poklonit zástupci vlády, obou komor parlamentu, diplomatického sboru, církví či Sokola, ale i váleční veteráni.

Čestné salvy na Vítkově

Pietní akt zahájila přehlídka nastoupených jednotek, státní hymna a přinesení historických praporů. Následoval ceremoniál položení věnců k památníku u sochy Jana Žižky. Za zvuků signálu Večerka drželi přítomní minutu ticha a vojáci vypálili čestné salvy. „Zcela jistě si zaslouží náš respekt a úctu všichni padlí bez ohledu na to, jestli působili na východní frontě, na západní frontě nebo v domácím odboji, protože se zasloužili o to, aby zruční režim nacistického Německa a fašistické Itálie byl v Evropě poražen,“ řekl v projevu prezident republiky Petr Pavel. „Osvobození ale nebylo úplné, po dlouhá desetiletí jsme čelili tlaku úplně jiného druhu,“ uvedl. Vyvrátil také mýtus, že Československo za druhé světové války nebojovalo: „Když se podíváme na počty našich vojáků, kteří bojovali na různých frontách a velice hrdinsky, na počet obětí ve vztahu k počtu obyvatel, myslím si, že se nemáme za co stydět,“ připomněl a zdůraznil, že je naprosto správné, že se dnes stavíme za práva napadené Ukrajiny, protože

to samé Československo očekávalo v roce 1938 i 1939.

Bojový prapor Velitelství pro operace AČR

Prezident poté svým rozkazem propůjčil bojový prapor Velitelství pro operace AČR, které komplexně odpovídá za plánování, nasazení, řízení a zabezpečení sil a prostředků ozbrojených sil ČR v operacích. Slavnostní pochod nastoupených jednotek, doprovázený přeletem stíhaček Gripen, letounu CASA, L-159 a armádních vrtulníků, včetně nových amerických strojů systému H1, pietní akt uzavřel.

Památku padlých uctili i starostové měst Ukrajiny

Na Vítkově byli přítomni také starostové ukrajinských měst Zborov, Starý Martyniv, Zmijiv a Sokolovo, tedy míst spjatých s československou vojenskou historií. „Jsem moc ráda, že tady dnes se mnou jsou i naši ukrajinští přátelé z míst, která nás úzce spojují. I oni si zde s námi prožili Den vítězství. Je pro mě největším mementem udělat všechno pro to, aby se brzy dočkala svého Dne vítězství i Ukrajina,“ sdělila ministryně obrany Jana Černochová.

Text: redakce AR, foto: Jan Schejbal

Klíčem k úspěchu je silný tým, moderní technika a pevné mezinárodní vazby	4
Prezident republiky jmenoval nové generály, další povýšil do vyšších generálských hodností	12
Státní tajemník v Ministerstvu obrany Petr Vančura	13
Když je trénink každodenní praxe	14
Příběh malé feny	18
LOM Praha oslavil 110 let	20
Historie je závazek do budoucna	22
Letoun L-39 NG Skyfox na Žižkově	23
Gripeny slouží v české armádě 20 let	24
České gripeny míří na Island	28
Švédové a Finové zavádějí nové pušky	30
Váleční veteráni druhé světové války	32
Kavalerie	36
Cizinci v Českém květnovém povstání	40

PŘÍLOHA

dukla sport

Ledecká má zlato z MS ve snowboardingu!	44
V paralelním slalomu přidala STR stříbro	44
Houser stabilizoval výkony, olympiádu má nadosah	46
Rampula zvítězil v Limě v rychlopalné pistoli	46
Životní sezona běžkyně na lyžích Kateřiny Janatové	47
5. armádní světové zimní hry CISM	47
Račice se připravují na mistrovství Evropy, hvězdami olympijské šampioni	48
Fuksa bude kombinovat singl s deblem	49
Diskař Imrich Bugár oslavil sedmdesátiny	49

KLÍČEM K ÚSPĚCHU JE SILNÝ TÝM, MODERNÍ TECHNIKA A PEVNÉ MEZINÁRODNÍ VAZBY

„Za každou technologii musí stát člověk, který jí rozumí, důvěřuje jí a umí s ní efektivně zacházet. Technika sama o sobě válku nevyhraje. Vyhraje ji odhodlaný a připravený tým,“ říká generálmajor Petr Čepelka, velitel Vzdušných sil Armády České republiky. Hovořili jsme s ním o transformaci vzdušných sil, integraci do alianční obrany, nových technologiích, ale především o lidech, na kterých celá tato proměna stojí. Ale také nás zajímalo, proč dnes více než kdy jindy záleží na jejich kvalitách a motivaci.

CZECH REPUBLIC H-1 BEAM SIGNING CEREMONY

Velitelé vzdušných sil Evropy

Pane generále, jak hodnotíte vývoj Vzdušných sil AČR za poslední rok a jaké jsou aktuální priority?

Loňský rok byl pro nás skutečně přelomový – a ten letošní pokračuje ve stejném tempu. Vzdušné síly procházejí zásadní transformací. Jsme v období, kdy se souběžně mění technika, struktury, procesy i přístup k výcviku. A co je důležité – mění se i naše myšlení. Zároveň ale víme, že nás čekají ještě větší výzvy. Každý příslušník vzdušných sil se dnes podílí na tom, aby naše složka byla připravena na budoucí výzvy. Velice důležité přitom je, abychom úspěšně zvládli a dokončili všechny modernizační projekty, které tvoří základ této transformace a bez nichž by dosažení potřebných schopností nebylo možné. Právě na nich stojí naše schopnost být plnohodnotnou součástí aliančních operací a čelit novým typům hrozeb.

Klíčové pro nás je, že celý rozvoj probíhá v souladu s pěti prioritami velení vzdušných sil NATO v Evropě (AIRCOM): Counter Anti-Access Area Denial (C-A2AD), Integrated Air and Missile Defense (IAMD), Agile Combat Employment (ACE), Command and Control (C2) a Intel & Information Sharing (I & I). Tyto priority promítáme doslova do každé naší činnosti – od plánování výcviku přes výstavbu infrastruktury až po tvorbu doktrín. Pracujeme na tom, aby naše síly byly flexibilní, propojené, interoperabilní a připravené na operace ve všech prostředích – ať už jde o klasické hrozby nebo ty hybridní.

Jak se vám daří rozvíjet konkrétní schopnosti v těchto oblastech?

V oblasti C-A2AD například analyzujeme, jak se efektivně pohybovat a působit i v prostředí silné protivzdušné obrany nepřítele.

Rozvíjíme taktiky, jak čelit systémům, které mají za cíl nás odradit od vstupu do určitého prostoru – to je dnes realita, se kterou musíme počítat. Klíčovou roli v překonávání A2AD systémů bude mít právě letoun F-35, který díky své stealth technologii, schopnosti komplexního sběru dat a elektronickému boji výrazně zvyšuje naše šance na úspěšné operace v takto náročném prostředí. U Integrated Air and Missile Defense jsme pokročili zejména díky zavádění radarů MADR a systému SPYDER, které vytvářejí páteř naší budoucí protivzdušné obrany (PVO). Agile Combat Employment – tedy agilní bojové nasazení – je další oblast, kterou vnímáme jako zásadní. Učíme se přesouvat síly, operovat z více základen, improvizovat. Už nestačí mít jedinou dobře vybavenou základnu – musíme být schopni fungovat decentralizovaně, rychle a efektivně. V loňském roce jsme proto

provedli rekognoskaci letišť a záložních ploch v České republice a nyní pracujeme na tvorbě taktických, technických a provozních postupů (TTPs), abychom měli připravený plán pro variabilní využití naší letištní infrastruktury i záložních přistávacích ploch. No, a v oblasti C2 a I&I je pro nás zásadní nejen technické vybavení, ale také schopnost efektivně sdílet informace. Ať už v rámci vlastní armády, nebo s partnery v NATO. Když letoun F-35 nasbírá data, musí být schopný je okamžitě předat ostatním složkám – a ty je musí být schopny přijmout, zpracovat a využít. O tom je moderní válka.

V oblasti obrany vzdušného prostoru jste zmínil integrovanou protivzdušnou obranu (IAMD). Jak se to v praxi promítá do činnosti vzdušných sil?

IAMD je základem naší práce. Je to schopnost chránit vlastní území, ale také poskytovat obranu spojencům. Je závislá na tom, jak rychle, přesně a koordinovaně dokážeme reagovat. Dnes už to není jen o „radar – střela“. Tady hovoříme o celé síti systémů, které musí spolupracovat v reálném čase. Klíčovými pilíři našeho budovaného IAMD systému jsou moderní radary MADR, protiletadlové komplety SPYDER a pasivní sledovací systémy. Radary MADR nám umožňují včasnou a přesnou detekci širokého spektra hrozeb, SPYDER poskytuje schopnost rychlé a flexibilní reakce a pasivní systémy zase zvyšují naši schopnost přežití a odolnosti v prostředí silného elektromagnetického rušení. Zvládnout to znamená zvládnout moderní C2 systémy, schopnost detekce a klasifikace hrozby, a nakonec i její efektivní neutralizaci. Pracujeme také na schopnosti zapojit se do vícevrstvé obrany proti hrozbám typu hypersonických střel. Víme, že stoprocentní spolehlivé řešení

neexistuje, ale budujeme schopnosti, které minimalizují riziko. Příkladem může být integrace našich MADR radarů s aliančními prostředky včasné výstrahy nebo rozvoj nových mobilních protiletadlových platforem.

Pojďme k F-35. Jak velkou změnu tato platforma přináší?

Obrovskou. Když to řeknu jednoduše – F-35 není jen další letoun. Je to úplně nový způsob, jak vnímáme vzdušnou dominanci a vedení operací. Tento stroj je létající datové centrum. Umí sbírat informace ze všech možných zdrojů – radarů, dalších letounů, senzorů na zemi – a skládá z nich takřka okamžitě mozaiku operační situace. A co je zásadní – nejenže z ní vyhodnotí nejdůležitější fakta, ale také je v reálném čase posílá dál, ostatním účastníkům operace. To je násobitel schopností v tom nejlepší slova smyslu. Naše přípravy na F-35 proto nejsou jen o létání. Z praktického hlediska to znamená přípravu nové infrastruktury – budujeme zázemí s vysokou mírou zabezpečení, nové hangáry, sklady, centra technické podpory a IT struktury. Zároveň investujeme velké úsilí do výcviku pilotů, techniků i specialistů C2. Také řešíme bezpečnostní architekturu, protože F-35 přináší nové požadavky na ochranu utajovaných informací, kyberprostor a řízení přístupových práv. Musíme mít připravené nejen prostředí, ale zejména lidi, kteří budou schopni s tímto systémem pracovat.

Jaké další výzvy stojí před vzdušnými silami?

Výzvy jsou v zásadě tři. První je technická – zvládnout integraci nové generace techniky do prostředí vzdušných sil. Druhá je bezpečnostní – musíme zajistit ochranu utajovaných informací, kyberbezpečnost a odolnost vůči novým typům hrozeb. A třetí – podle

mě nejdůležitější – se týká lidských zdrojů. Potřebujeme nový typ specialisty/odborníka, který nebude jen pilot, ale operátor ve složitém systému propojených senzorů, dat a rozhodování. To je úplně nový svět. Za zcela nezbytné považuji nejen nábor nových lidí, ale také udržení těch zkušených. A není to jednoduché. Civilní sektor láká, životní tempo se zrychluje a nároky na vojáky rostou. Proto se v celém resortu snažíme o zlepšení podmínek – od vyššího finančního ohodnocení, přes kariérní růst, až po spolupráci s civilní sférou. Posilujeme také vzdělávání a připravujeme nové formy výcviku. V tomto ohledu vkládáme naději i do žen, které u nás nacházejí stále větší uplatnění a přinášejí pohled, který naši organizaci obohacuje. Zároveň se musíme připravit na budoucnost, ve které bude běžné nasazení umělé inteligence, autonomních systémů a vedení operací v kyberprostoru.

Role pilota nebo operátora PVO se v blízké budoucnosti neztratí, ale promění. Sám si však kladu otázku, jak tomu bude ve vzdálené budoucnosti.

Jaký důraz kladete na mezinárodní spolupráci?

Maximální. Česká republika je pevnou součástí NATO a mezinárodní spolupráce je pro nás nejen závazkem, ale především obrovskou příležitostí. Bez mezinárodní spolupráce bychom dnes nebyli tam, kde jsme. Učíme se od nejlepších, sdílíme zkušenosti a zároveň přispíváme tím, co umíme my. Naši lidé působí například v Polsku, v rámci MFO na Sinaji a letos se opět připravujeme na nasazení na Islandu v rámci Air Policing. Když NATO svěří ochranu svého území České republice, je to

závazek, ale také projev důvěry a potvrzení vysoké odbornosti našich lidí. Vedle toho je pro nás klíčová účast na mezinárodních cvičeních např. Air Defender, Ample Strike, Federated Cloud a nyní připravované Odolné Česko 2025. Ta nám umožňují nejen sladit taktiku, ale také sdílet technologie, standardy a poznatky a testovat naše schopnosti v reálných scénářích. Velice bedlivě také sledujeme a vyhodnocujeme poznatky a zkušenosti z aktuálních konfliktů – například z Ukrajiny, ale i z izraelského prostředí. Snažíme se do výcviku integrovat jejich zkušenosti.

Významnou roli hraje personál. Jak řešíte nábor, motivaci a udržení lidí?

Personál je a bude alfou a omegou všeho. Můžeme mít nejlepší letadla, nejmodernější radary, ale bez lidí, kteří s nimi umí zacházet, to všechno ztrácí smysl. Proto se zaměřujeme na nábor, vzdělávání, motivaci i kariérní růst. Zvýšili jsme náborový příspěvek, podporujeme dobrovolná cvičení, spolupracujeme se školami, prezentujeme se na veřejnosti. Ale co je možná důležitější, chceme a musíme udržet zkušené specialisty. To je dnes často těžší než samotný nábor. Zlepšujeme proto podmínky, investujeme do infrastruktury, měníme organizační struktury, posilujeme spolupráci s civilním sektorem. Dáváme příležitost všem schopným lidem bez rozdílů.

Kde byste si přál vidět Vzdušné síly AČR za 10 až 15 let?

Vidím je jako technologicky vyspělou, interoperabilní a silně zakořeněnou složku alianční obrany. Se schopností vést komplexní operace v mnoha doménách – ve vzduchu s přesahem do vesmíru, kyberprostoru, informačním poli. Se špičkově vycvičeným a motivovaným personálem, který bude schopen spolupracovat napříč strukturami – od pozemních sil až po zpravodajské služby. Bez toho by žádná modernizace neměla smysl. A také bych si přál, aby zůstaly pevně ukotvené v hodnotách, které sdílíme a které utvářely vzdušné síly od historie po současnost. Tohle je směr, kterým jdeme. A i když cesta není snadná, věřím, že jsme na ní správně. Protože vzdušné síly, to není jen technika. To je především tým lidí, kteří každý den dokazují, že bezpečnost naší země je jejich prioritou a že jsme připraveni čelit jakékoli výzvě. A právě to je podle mě skutečný motor, který žene vzdušné síly kupředu.

Text: Jana Deckerová, foto: Jan Kouba a archiv VzS AČR

2. světová válka v číslech

- 60+ milionů mrtvých
- 150 000 zničených tanků
- 40 000 sestřelených letadel
- 80 let od konce války

PREZIDENT REPUBLIKY JMENOVAL NOVÉ GENERÁLY, DALŠÍ POVÝŠIL DO VYŠŠÍCH GENERÁLSKÝCH HODNOSTÍ

Do nejvyšší generálské hodnosti armádního generála jmenoval v rámci oslav 80. výročí od konce druhé světové války na Vítkově prezident Petr Pavel náčelníka Generálního štábu AČR generálporučíka Karla Řehku. Do hodnosti generálporučíka byli jmenováni generálmajorové Radek Hasala, náčelník Vojenské kanceláře prezidenta republiky, a Václav Vlček, velitel Velitelství pro operace AČR.

Do hodnosti generálmajor byli povýšeni brigádní generálové Jaroslav Míka, zástupce velitele Velitelství pro operace AČR, Petr Milčický, ředitel sekce rozvoje sil MO, a Josef Trojánek, velitel Pozemních sil AČR. Do hodnosti brigádního generála byli jmenováni plukovníci Pavel Huták, zástupce náčelníka Vojenské policie, a David Schreier, zástupce ředitele sekce rozvoje sil MO.

Dalším dvěma plukovníkům – rektoru-veliteli Univerzity obrany Janu Farlíkovi a přidělcí obrany ČR v USA Martinu Sikorovi – byla hodnost brigádního generála propůjčena.

Každý generál má být lídr

Jmenování do vyšší generálské hodnosti nepředstavuje podle náčelníka Generálního štábu AČR pouhé hodnocení minulosti nebo služby, ale především závazek do budoucna. „Každý generál má být především lídr. Má to být lídr, který inspiruje a motivuje své okolí a který má morální odvahu udělat věci, které jsou správné,“ uvedl na Pražském hradě při slavnostním jmenování armádní generál Karel Řehka.

NA DALŠÍ PĚTILETÉ FUNKČNÍ OBDOBÍ BYL 14. DUBNA 2025 JMENOVÁN STÁTNÍ TAJEMNÍK V MINISTERSTVU OBRANY PETR VANČURA

Při výběrovém řízení, které proběhlo letos v březnu, splnil Petr Vančura všechny stanovené podmínky a výběrovou komisí byl vybrán jako vhodný uchazeč. Na základě dohody ministryně obrany Jany Černochové s nejvyšším státním tajemníkem Jindřichem Fryčem byl s účinností od 14. dubna 2025 jmenován státním tajemníkem na další pětileté období. Petr Vančura je státním tajemníkem v Ministerstvu obrany od roku 2015.

DOSAVADNÍ PRAXE

• 1994–2000

- Vojenský finanční úřad, Hlavní úřad vnitřní správy, postupně ve funkcích zástupce vedoucího a vedoucí oddělení zabezpečení osob

• 2000–2004

- Inspekce ministra obrany, postupně ve funkcích inspektor, starší inspektor a vedoucí inspektor – zástupce hlavního inspektora

• 2004–2006

- sekce personální Ministerstva obrany, ředitel odboru platové a sociální politiky

• 2006–2012

- sekce personální Ministerstva obrany, zástupce ředitele sekce – ředitel odboru platové politiky a sociálního zabezpečení

• 2012–2014

- ředitel sekce personální Ministerstva obrany – personální ředitel Ministerstva obrany

• 2015 – dosud

- státní tajemník Ministerstva obrany

Státní tajemník je služebním orgánem, který jedná a rozhoduje ve věcech státní služby státních zaměstnanců na Ministerstvu obrany, řídí činnosti související s organizačními věcmi státní služby, správy služebních vztahů a odměňování státních zaměstnanců a ředitele Úřadu pro obrannou standardizaci, katalogizaci a státního ověřování jakosti. Kromě státní služby odpovídá též za koncepční a legislativní činnosti služebních vztahů vojáků z povolání, za sociální zabezpečení vojáků z povolání a za řízení vojenských škol. Má postavení vrchního ředitele sekce.

KDYŽ JE TRÉNINK KAŽDODENNÍ PRAXE

Dopravní nehody, úrazy při práci či sportu nebo náhlé srdeční a mozkové příhody. To jsou nejčastější případy, kdy je aktivována Letecká záchranná služba (LZS). AČR provozuje Letecké výjezdové stanoviště záchranné služby v Líních od roku 1991. Toto stanoviště Plzeň-Líně je jedním z deseti v České republice a nese označení Kryštof 07. Za téměř 34 let provozu vojenští záchranáři ošetřili přibližně 23 tisíc pacientů.

Letecká záchranná služba je pro armádu jedna z nejlepších forem pro udržení vycvičenosti a odborné erudice leteckého personálu a je zcela zásadní podmínkou pro výcvik zdravotnického personálu AČR. Činnost LZS poskytuje potřebu rozhodování a uplatnění nabytých zkušeností a dovedností pod časovým tlakem, při nejrůznějších situacích v reálném čase. Posádky vojenské LZS jsou vícečlenné a provozovaný vrtulník poskytuje prostor pro další výcvik a školení leteckého i zdravotnického personálu. Zkušenosti s provozováním LZS jsou využívány pro rozvoj vzdušné zdravotnické dopravy zraněných či nemocných vojáků/pacientů z celého světa zpět do ČR v systému MEDEVAC/STRATEVAC. Tato schopnost je primárně určena pro potřeby resortu obrany, ale

je dostupná i pro civilní sektor a byla již několikrát využita.

Provoz stanoviště je nepřetržitý v režimu 24/7. Spádovým územím je Plzeňský a Karlovarský kraj. V případě potřeby zasahuje Kryštof 07 také v rámci mezikrajové spolupráce v Ústeckém, Středočeském, Jihočeském kraji a v rámci příhraniční spolupráce ve Spolkové republice Německo.

Do vzduchu vrtulník vzlétá po aktivaci dispečera ze Zdravotnického operačního střediska Zdravotnické záchranné služby (ZZS) Plzeňského anebo Karlovarského kraje. Dispečer aktivuje primární vzlet LZS na místo události v terénu buď na základě vytěžení volání, nebo na základě žádosti první pozemní výjezdové skupiny ZZS, která dorazí na místo a zhodnotí

stav pacienta. Aktivace LZS na sekundární vzlet pro transport pacienta na pracoviště vyššího typu probíhá po konzultaci lékaře LZS a lékaře z vysílajícího zdravotnického zařízení. Minulý rok proběhlo celkem 883 událostí s LZS Plzeň-Líně, noční lety tvořily 23 procent. Posádka podala celkem devětkrát plnou krev pacientům v přednemocniční péči a provedla osm technických vzletů s transportem pacienta z nepřístupného terénu.

Státní provozovatelé, tedy Armáda ČR a Policie ČR, jsou nedílnou součástí LZS od samého počátku jejího vzniku a stáli u zrodu systému této služby. Postupně došlo k redukci na jedno stanoviště pro každou složku – Armáda Líně a Policie Praha. V současném systému LZS představují státní provozovatelé klíčovou

zálohu pro krizové stavy a situace, protože jsou schopni v časově krátkém limitu poskytnout svoje síly a prostředky ve prospěch integrovaného záchranného systému (IZS), a to buď formou leteckých prostředků, nebo v případě AČR kompletními schopnostmi LZS. Například během pandemie onemocnění covid-19 AČR i PČR vytvořily další dvě posádky k transportu pacientů z nemocnic, kde již byla kapacita intenzivních lůžek vyčerpaná, do nemocnic s volnou kapacitou.

Stanoviště LZS Plzeň-Líně je umístěno na letišti Líně v prostorách odboru letecké záchranné služby a urgentní medicíny Agentury vojenského zdravotnictví. Hlavním úkolem vojenských zdravotníků je poskytnout přednemocniční péči pacientům. Provozovatelem vrtulníků LZS je 243. vrtulníková letka, která je součástí 24. základny Dopravního letectva Praha-Kbely.

V roce 1997 došlo k přerušení činnosti a změně provozovatele na civilní firmu. V roce 1998 byla znovu obnovena činnost Armády ČR s polskými víceúčelovými vrtulníky W-3A Sokol. Od této doby je AČR spolehlivým provozovatelem stanoviště obsluhujícího kraj Plzeňský a Karlovarský a rozvíjí spolupráci se složkami IZS v obou regionech. V letech 2017–2020 provozovala z rozhodnutí vlády ČR

armáda stanoviště Bechyně pro Jihočeský kraj ve stejném rozsahu a kvalitě jako v Líních.

V hangáru jsou obvykle W-3A Sokol s typickou bílo-červenou kamufláží s nápisem Czech Air Force a Rescue. Jeden vrtulník je vždy připraven ve stavu ostré hotovosti v režimu 24 hodin – 7 dní v týdnu k zásahu. Druhý vrtulník obvykle slouží jako záložní pro případ, že by nastal technický problém u vrtulníku v ostrém režimu. Vrtulník ve 24hodinové pohotovosti ke vzletu má normu od zaznění poplachu být ve vzduchu do tří minut během dne a do deseti minut v noci. Posádka se vždy snaží stlačit čas na minimum, protože zdravotníci i letecký personál vědí, že při záchráně života se hraje doslova o vteřiny.

Když zazní signál

Posádku vrtulníku tvoří celkem pět osob, a to příslušníci letecké výjezdové skupiny, tedy lékař, záchranář nebo zdravotní sestra, a letová posádka ve složení kapitán, druhý pilot a palubní technik. Ve vzduchu je velitelem kapitán vrtulníku a na zemi je velícím lékař. Aktivaci ke vzletu vydává Zdravotnické operační středisko Zdravotnické záchranné služby Plzeňského anebo Karlovarského kraje. Impulsem ke vzletu je žádost první pozemní výjezdové skupiny nebo přímo informace od volajícího.

Při aktivaci se stanovištěm rozezná zvukový signál, současně všichni členové obdrží automatické telefonní volání a datovou zprávu v digitální i tištěné podobě včetně mapového podkladu. Díky moderním technologiím má posádka před vzletem téměř 90 % nezbytných informací: čas volání, čas aktivace LVS, součinnostní jednotky IZS, naléhavost, typ události, popis okolností, často i jméno postiženého a adresu nebo popis místa události. V tištěné zprávě lze najít i důležité informace o počtu zraněných nebo specifických problémech na místě události, např. o bezpečnosti na místě události, předpokládaném místě převzetí pacienta, konzultace centrové péče (pracoviště schopné poskytnout vysoce specializovanou péči pro konkrétní poranění či onemocnění, např. popáleninové centrum) z místa události apod.

Letová posádka ve směně má za úkol mimo jiné vyhodnocovat počasí. Příznivé klimatické podmínky jsou totiž zásadním předpokladem letu a často jediným limitujícím faktorem. Palubní technik je zodpovědný za kontrolu motorových přístrojů, hydrauliky, vysazení zdravotnického personálu při technickém vzletu, kontroluje místo přistání a možné překážky pro bezpečné přistání.

Posádka je sehraný tým

„Lékařský a zdravotnický personál musí procházet jak odborným, tak vojenským výcvikem, a to zejména pro poskytování vzdušných odsunů a přednemocniční péče,“ říká plukovnice Jana Piskačová, náčelnice odboru letecké záchranné služby a urgentní medicíny. „Samozřejmě všichni čerpáme také ze zkušeností a hlavně dovedností, které získáváme právě při zásazích výjezdové letecké skupiny. Naším úkolem při zásahu je u pacienta zajistit jeho životní funkce a co nejrychleji ho přepravit k následné nemocniční péči a pro odborné ošetření. A toto je stejné jak v té civilní, tak i vojenské akci.“

Celá posádka vrtulníku je sehraný tým. Na spolupráci celého týmu totiž závisí život pacienta. Specifikem Letecké záchranné služby

jsou i zásahy v těžko přístupném terénu. To znamená, že lékaři i zdravotnický personál se musí umět dostat z paluby vrtulníku dolů k pacientovi, což je možné díky slaňování nebo jeřábování. A právě tyto dovednosti získávají během pravidelného povinného výcviku.

Výcvikem se získávají cenné zkušenosti

Přesně tento druh speciálního výcviku se pro naše letecké záchranáře uskutečnil v dubnu v Paseckých skalách u Jihlavy. Zdravotnický personál pod dohledem instruktorů z Agentury vojenského zdravotnictví trénoval slaňování do těžko přístupného terénu. Výcvik trval týden, a to včetně teoretické a posléze i praktické přípravy. „Dnes tady probíhal výcvik zdravotníků a záchranářů z Letecké záchranné služby z Líní, kde si zdokonalují znalosti a dovednosti, které již ovládají,“ vysvětluje nadporučík Karel Rozsypal, tělocvikař z Agentury vojenského zdravotnictví.

„V první fázi to bylo slaňování a následoval výcvik, kde je čekalo překonání horizontální i vertikální traverzy s raněným, včetně komplexní péče o něj. Z mého pohledu je pro cvičící nejtěžší to, že se jedná o široké spektrum dovedností. A konkrétně je pro ně nejdůležitější, aby si vyzkoušeli, jak se chovat při reálné ostré akci v neznámém, těžko přístupném terénu. Je to nejenom o fyzice, ale i o překonání psychické bariéry. A o tom tento výcvik je. Primárně se k pacientovi dostávají z vrtulníku, ale i když se pak dostanou k pacientovi a poskytnou mu první pomoc, následuje ještě transport s pacientem. Ne vždy je možné vytáhnout pacienta zpět na palubu vrtulníku, ale bude nutné transportovat ho na místo, kde bude možné předat ho pozemní záchranné službě. Takže jde i o to, aby se uměli orientovat v terénu a získali zkušenosti v tom, jak manipulovat s raněným včetně zajištění své i jeho bezpečnosti. To, co mě osobně překvapilo, je to, na jaké výši připravenosti jsou. Samozřejmě je stále

co zlepšovat, ale hlavní jsou základy, které určitě mají, a důležité je to, aby nacvičené úkony vykonávali zcela automaticky, zkrátka aby jim přešly do krve. A my jsme tu od toho, aby všechny postupy vykonávali správně, a to jak pro svou, tak i pacientovu bezpečnost,“ dodává nadporučík Rozsypal.

Je to zkrátka o hlavě

Jeho slova potvrzuje i jeden z lékařských záchranářů. „Je to jeden z mých prvních praktických výcviků přímo ve skalách. Nejvíce mi asi dalo zabrat překonat nahoře tu bariéru skalního okraje, kdy pod sebou vidíte skály dolů, a než se člověk spustí po laně dolů, tak poprvé jsem to dával s obavou, ale teď už mám za sebou několikátý pokus – a dobrý. Fakt jde jen o to překonat tu psychickou bariéru,“ svěřil se jeden z lékařů a dodal, že tyhle zkušenosti „nanečisto“ jsou pro ostrý zásah pak neocenitelné a pro záchranu pacienta určitě také. „Je to zkrátka o hlavě a o tom, že člověk ví, jak na to.“

A jak jsme na tom v číslech za rok 2024

- 883 vzletů a celkem 37 800 minut
- celkem 652 pacientů transportovaných, z celkového počtu bylo 108 dětských pacientů (někteří pacienti byli po ošetření předáni k transportu pozemním posádkám)
- 205 letů v noci, 9× podána plná krev, 8× proveden tzv. technický zásah, kdy pro dosažení pacienta bylo nutné využít slanění nebo jeřábu
- měsícem s nejvyšším počtem zásahů byl červenec se 103 vzlety, kterému konkuruje duben se 102 vzlety a se 104 pacienty, naopak nejméně vzletů bylo v prosinci, a to 43
- 212 pacientů bylo v přímém ohrožení života a 211 pacientů v potenciálním ohrožení života
- do traumacentra jsme transportovali s velmi závažným poraněním celkem 282 pacientů, do center vysoce specializované cerebrovaskulární péče 181 pacientů, do komplexních kardiovaskulárních center 100 pacientů a do popáleninového centra 26 pacientů
- počet vzletů podle krajů: 177 vzletů – Karlovarský kraj, 26 vzletů – Středočeský kraj, pět vzletů – Ústecký kraj a jeden vzlet v rámci příhraniční spolupráce s Německem

Text: Jana Deckerová, nrtm. Martin Charvát, foto: autoři a Martin Říha

ARMY URBAN CHALLENGE

13. - 14. června 2025

Místo

Adresa: Stadion Flora, Žatec

GPS: 50.3177611N, 13.5542811E

Závody

ARMY 5km+

ARMY 10km+

ARMY NIGHT ARMY NIGHT rodinná vlna

ARMY KIDS ARMY CHARITY

ARMY CHARITY rodinná vlna

Registrujte se na závod 14. června 2025
s 50% slevou pro vojáky!

Více informací nejen o akci najdete
na stránkách doarmady.cz

PŘÍBĚH MALÉ FENY

Mladý Karel Hintermüller získal tuto kapesní pistoli od jistého Holanďana za stovku cigaret Milde Sorte během svého totálního nasazení ve firmě Robert Bosch ve Feuerbachu. Pistole FN Browning 1906, ráže 6,35 mm byla tehdy u české mládeže velice populární, protože byla záložní pistolí parašutistů vysazených do protektorátu. Po vybombardování továrny Bosch dne 4. dubna 1944 byl mladý Karel přesunut do pražské filiálky na Vinohradské třídě, v těsném sousedství budovy pražského rozhlasu, a poněvadž byla revoluce na spadnutí, chodil do práce ozbrojen touto kapesní pistolí.

„V sobotu 5. května, když jsme v půl jedné opouštěli bránu továrny, byli jsme svědky neobvyklé události. Před budovu rozhlasu, jejíž vchod byl opevněn pytli s pískem a drátěnými zátarasy, přijel směrem od muzea přepadový vůz protektorátní policie. Jeho osádce ozbrojené pistolemi se podařilo odzbrojit překvapenou německou stráž a vniknout do budovy. Tam se ale okamžitě ozvala střelba ze samopalů a výbuchy ručních granátů. Běželi jsme policistům na pomoc a dostali se do zdemolované vstupní haly. Tam odtud ale prchala hrstka strážníků, někteří krváceli po zranění střepinami granátu a volali: Utíkejte, jsou tam esesáci a je jich moc! V tuto dobu se ozvalo v pouličních tlampačích známé volání pražského rozhlasu o pomoc. Avšak místo spojeneckých letounů létala nad Prahou německá letadla a bombardovala ji. Stříleli jsme po nich z pistolí a neuvědomili si, že naše střely tak vysoko ani nedoletí. Během odpoledne jsme se několikrát pokusili vniknout do budovy rozhlasu, ale nepodařilo se to ani četě puškami ozbrojených vládních vojáků, protože Němci zabarikádovali vchod a z oken stříleli po všem, co se objevilo na ulici. V pozdních odpoledních hodinách se po střechách sousedních domů v Balbínově ulici nepozorovaně dostala skupina odvážných povstalců do horních pater rozhlasové budovy. Překvapení esesáci ustoupili do přízemí a odtud do sklepa. Tam je vytopili vodou pražští hasiči podobně jako před třemi roky v podzemní kryptě kostela Cyrila a Metoděje v Resslově ulici skupinu československých parašutistů, kteří vykonali atentát na bestialního vraha českých lidí Reinharda Heydricha. Esesáky, kteří se vzdali, jsem internoval se skupinou povstalců ve škole Na Smetance. Dělal mi dobře, když jsem viděl po šesti letech tyto nadlidi, jak mají ze strachu před mojí pistolkou ruce vysoko nad hlavou a poslušně pochodují do zajetí.“

Chlapi drží slovo!

Domů se vracel Karel pozdě večer, po uplynutí policejní hodiny stanného práva, a v jedné

Pamětní odznak Bojovník rozhlasu 5-8. V. 1945 udělený Karlu Hintermüllerovi, později Říhovi

dejvické ulici se srazil s důstojníkem SS vycházejícím ze vchodu domu. Ten jej okamžitě vyzval k předložení dokumentů. Karel opatrně vsunul ruku do náprsní kapsy, ale místo pracovní knížky vytáhl svou stříbrnou fenu a esesák střílel do hlavy, prý se bál, že malá ráže pistolky neprostřelí kožený kabát. Než ale z místa utekl, vzal si s sebou trofej v podobě pistole Luger P.08, známé jako Parabellum. Po návratu domů se Karel převlékl a šel se hlásit ke své bojové jednotce. Ještě před rozedněním dne 6. května obsadili barikádu přehrazující Bělohorskou třídu na Královce. Protože měl Karel velký luger, věnoval malou stříbrnou fenu svému kamarádovi z barikád se slovy: „Až jednou umřu, vrátíš ji mému synovi.“ Po povstání společně nastoupili na hranickou akademii.

Karel Hintermüller jako závodčí kontroluje vybití zbraně barikádníka vracejícího se z hlídky.

FN Browning 1906, ráže 6,35 mm

Tento příběh odvyprávěl Karel, který se po válce nechal přejmenovat na Říhu, svému synu Petrovi až na smrtelném lůžku v pardubické nemocnici. Týden po jeho smrti zazvonil v pražském bytě Petrova bytu starý muž a malou fenu mu vrátil, přesně jak slíbil před 58 lety na bělohorské barikádě.

VELITEL 102. PRŮZKUMNÉHO PRAPORU ORGANIZUJE VÝBĚR KANDIDÁTŮ NA OBSAZENÍ SLUŽEBNÍHO MÍSTA:

Náčelník skupiny logistiky štábu 102. průzkumného praporu

Požadavky na uchazeče:

- Minimálně 4 roky praxe v oblasti štábní logistiky (ideálně zkušenosti ze dvou a více pracovišť na skupině S-4)
- Orientace ve vojenských předpisech a zákonných normách týkajících se vojenské logistiky
- Znalost ISL
- Jazykové znalosti: STANAG 2 z anglického jazyka
- Analytické myšlení, samostatnost, rozhodnost
- Organizační a komunikační schopnosti, zkušenosti s vedením kolektivu
- Výhodou: Znalost procesů v mezinárodní vojenské logistice (účast na mezinárodních cvičeních, ZO)

Náplň práce:

- Řízení skupiny logistiky, odpovědnost za její personální obsazení a odbornou připravenost
- Plánování logistických procesů při krátkodobém i střednědobém plánování
- Koordinace doplňování výzbroje, techniky a materiálu pro udržení a rozvoj schopností praporu
- Zajištění logistického zabezpečení jednotek prostřednictvím roty logistiky

Nabídky uchazečů se zasláním profesních životopisů (včetně telefonního čísla a e-mailu) zaslat na adresu: **102.pzpr@mo.gov.cz**.

V případě jakýchkoliv dotazů kontaktujte **náčelníka štábu 102. průzkumného praporu**, majora Filipa Schustera prostřednictvím e-mailu: **filip.schuster@sis.acr**.

Toto služební místo nepodléhá výběru osob dle směrnice NGŠ AČR čj. 430-1/2015-2230 ze dne 30. 6. 2015

**19. ročník pochodu Českou Kanadou v kanadách
80. výročí ukončení II. světové války**

KDY:
6. 9. 2025

KDE:
Vlčice (okr. Jindřichův Hradec)

TRASY:
cca 35 km a cca 25 km

Kontaktní e-mail:
ceskoukanadou@seznam.cz

REGISTRACE:
www.pochodckk.eu

STARTOVNÉ:
650,- / 150,- Kč

Kontaktní tel.:
+420 725 804 496

LOM PRAHA OSLAVIL

110 LET

Před 110 lety se v pražském Karlíně začala psát historie jednoho z našich nejúspěšnějších podniků leteckého průmyslu. Dříve Breitfeld-Daněk, dnes státní podnik LOM Praha, vždy patřil k předním výrobcům leteckých motorů, jeho portfolio se ale především v posledních dekádách značně rozšířilo. Kulaté výročí v prostorech Armádního muzea Žižkov oslavila ministryně obrany Jana Černochová s vedením podniku, zaměstnanci a řadou významných hostů.

LOM Praha představuje podle ministryně obrany významnou oporu pro české vzdušné síly a jejich probíhající modernizaci: velmi úspěšně se adaptoval na přechod vrtulníkového letectva na platformu H1, rozvinul také své výcvikové aktivity a jeho simulační centra ČR závidí i alianční spojenci. Firma se ale úspěšně zapsala hned v porevolučním období, kdy byla její činnost neodmyslitelně spjata s opravami vrtulníků sovětské provenience.

Bohatá historie i perspektivní budoucnost

„Vedle toho LOM navázal na své tradiční schopnosti sledovat moderní trendy a úspěšně rozšiřuje portfolio svých aktivit tak, aby vedle bohaté historie měl zajištěnu perspektivu úspěchu i do budoucna,“ uvedla mimo jiné v projevu ministryně obrany Jana Černochová.

Podle ředitele podniku Jiřího Protivy by úspěchy nebyly možné bez pracovitosti, nasazení, loajality a zejména odbornosti zaměstnanců. „Státní podnik nemůže jenom čekat, co mu spadne do klína. Musíme být velmi aktivní v tom, co chceme pro armádu, další české státní složky, ale i zahraniční partnery dělat,“ zdůraznil Jiří Protiva. Podnik podle něj velmi dobře vyřešil situaci s opravami vrtulníků Mi po vpádu Ruska na Ukrajinu. „Šli jsme takzvanou národní cestou, a udrželi jsme tak tyto vrtulníky ve vzduchu, což považuji za světový unikát,“ vyzdvihl.

K významnému jubileu přišli pográtulovat vrcholní představitelé resortu obrany, bezpečnostních sborů, firem obranného a bezpečnostního průmyslu a další hosté. Záštitu nad akcí převzal prezident republiky Petr Pavel a ministryně obrany Jana Černochová.

Spolehlivý partner pro vzdušné síly

S pochvalou za podporu vzdušných sil vystoupil také zástupce velitele Vzdušných sil AČR brigádní generál Petr Tománek: „LOM Praha dlouhodobě zajišťuje klíčovou podporu Vzdušných sil Armády České republiky, ať už jde o údržbu a modernizaci letecké techniky, letecký výcvik nebo spolupráci na strategických projektech. Díky odbornosti a nasazení jeho zaměstnanců je tento podnik spolehlivým partnerem, na kterého se můžeme vždy obrátit.“

Podnik se adaptuje i na letouny F-35, které by měla česká armáda obdržet v letech 2031–2035. Pro účely výcviku státní podnik objednal zcela nové cvičné letouny od firmy Aero Vodochody Aerospace L-39 Skyfox, na kterých budou budoucí piloti amerických strojů začínat.

Mistři ve svém oboru

„Jsem přesvědčena, že státní podnik LOM Praha má ty nejlepší předpoklady pro to, aby jeho budoucnost byla nejméně stejně dlouhá jako jeho minulost. Je tomu tak zásluhou jeho managementu, ale i každého jednoho zaměstnance, kteří jsou mistři ve svém oboru,“ poděkovala na závěr ministryně Černochová. Součástí ceremoniálu také bylo předání pamětních plakét deseti zasloužilým zaměstnancům podniku a udělení nejvyššího resortního vyznamenání Záslužného kříže ministra obrany České republiky řediteli Jiřímu Protivovi.

Text: Pavel Lang a redakce mo.gov.cz, foto: Jan Schejbal a archiv LOM Praha

LOM Praha, s. p., zažil mimořádně úspěšný minulý rok: vykázal zisk před zdaněním ve výši 59,2 milionu korun při celkovém obratu 2,2 miliardy korun. Oproti roku 2023, kdy zisk činil 30,2 milionu korun, se opět jednalo o téměř dvojnásobné navýšení.

HISTORIE JE ZÁVAZEK DO BUDOUČNA

Začalo to v roce 1915 v pražském Karlíně výrobou prvního čtyřdobého zážehového, vodou chlazeného šestiválce typu Hiero. Nyní, po 110 letech, je LOM Praha nepostradatelným hráčem českého leteckého průmyslu, jeho modernizace a budoucnosti. Podnik si prošel různými dějinnými obdobími. Přes obě světové války, komunistický režim až po změny po roce 1989 a transformoval se do státního podniku. V současné době prožívá období modernizace a prochází modernizačními výzvami. Česká armáda masivně přezbrojuje, a to nejenom v oblasti vzdušných sil. Zajímalo nás, jak osobně vnímá ředitel s. p. LOM Praha Jiří Protiva onu stoletou historii podniku a jaké úkoly má v současné době před sebou.

„Sto deset let historie tohoto podniku vnímám především jako závazek do budoucna. Přesně teď se totiž dostal na osudovou křižovatku, kdy se LOM Praha vydává tzv. západní cestou, stává se cenným spoluhráčem v rámci obranného průmyslu a já jsem přesvědčený o tom, že naskočil do rozjetého vlaku modernizací a nových technologií a daří se mu držet krok,“ říká ředitel Jiří Protiva, který působí v čele podniku čtvrtým rokem.

Podnik se musí flexibilně přizpůsobovat tomu, co česká armáda potřebuje, ale zároveň nemůže čekat, že bude závislý jen na zakázkách armády. Musí se snažit hledat příležitosti i mimo armádu, protože nemůže očekávat stoprocentní naplnění z resortu obrany. Proto v rámci volných kapacit zakázky vyhledává a daří se mu to. Jednak je to i u dalších složek státu v rámci integrovaného záchranného systému, ale má zákazníky i v zahraničí. Své služby nabízí i do civilního sektoru. Příkladem je například strojní obrábění, ale i další portfolia, která podnik využívá ve prospěch vojenské činnosti, ale nabízí je i do komerčního sektoru.

Změnou bojiště se mění i systém a způsob výcviku

„Státní podnik má před sebou řadu nových úkolů, ať už se jedná o opravu, servis, udržování životního cyklu moderní letecké techniky amerického systému H-1, Embraer C-390 Millennium, F-35, a dále se soustředíme na výcvik pilotů,“ vysvětluje ředitel. „Tak jak se mění bojiště, tak se mění i systém a způsob

výcviku. V Centru leteckého výcviku obměňujeme techniku, a to tu, která létá ve vzduchu, ale i simulační technologie. Navíc se snažíme vybavovat školicí centra armády pro techniku, kterou nyní nakupuje.“

Státní podnik se zaměřuje i na další portfolia v rámci modernizací, intenzivní je spolupráce s dceřinou společností VR Group, která se zabývá vývojem a výrobou simulačních technologií pro českou armádu. Netýká se to ale jen simulačního leteckého výcviku, ale zaměřuje se i na pozemní síly v rámci vyškovského výcvikového centra.

Aktuální drony

„Dalším portfoliem, které je v současné době velmi aktuální, je dronová platforma. Ne ve smyslu výroby, ale chceme se zaměřit na výcvik operátorů dronů pro Univerzitu obrany, kde je to i nově zavedený studijní program. Dále se chceme zaměřit na detekční zařízení proti dronům, které by narušovaly vzdušný prostor. A jako další aktivitu chceme nabídnout jiným zavedeným společnostem, které drony vyrábějí, podporu v tom, že bychom mohli přizpůsobovat drony českému prostředí, tak aby vyhovovaly požadavkům české armády nebo dalším zákazníkům, třeba i v rámci integrovaného záchranného systému,“ konstatuje Jiří Protiva.

110 let cenné historie

Vojenské letectví má v československé a české historii své nezpochybnitelné místo. „Velmi

si v LOM Praha zakládáme na tom, abychom tuto historii vojenského letectví udržovali. Proto jsme dlouhodobými partnery různých leteckých akcí. Náš hlavní partner je sice česká armáda, ale dokážeme naše portfolio nabídnout i do civilního sektoru. Opravujeme pístové motory, které dlouhodobě létají v oceňovaných „zlínkách“ a jsou ozdobou mnoha českých aeroklubů a dělají slávu této značce i ve světě,“ pokračuje Protiva.

Roste zájem o repasování, tedy opravování vojenské historické techniky. Dosud byl hlavním zákazníkem Vojenský historický ústav, v současnosti jsou to ale i další domácí i zahraniční zájemci. Novými partnery jsou muzea ze Slovenska, ale i soukromá muzea jako Koněšín nebo Kunovice. „Chceme vracet do českého letectví zpátky to, co během těch sto deseti let přispělo k jeho rozvoji,“ dodává Protiva.

Vize do budoucna

„A co bych popřál státnímu podniku do budoucna? Aby se dál rozvíjel, aby flexibilně reagoval na nové technologie a na nové výzvy. Moje poděkování patří především našim zaměstnancům za jejich práci a přístup, protože to jsou hlavně oni, kdo stojí za dobrým jménem a značkou našeho podniku. Přál bych si, aby je práce naplňovala, aby v ní viděli smysl a byli hrdi na to, že jsou součástí podniku, který má nejenom bohatou historii, ale i to, že směřuje ve svém oboru mezi světovou špičku,“ říká ředitel Jiří Protiva.

Text: Jana Deckerová, foto: s. p. LOM Praha

LETOUN L-39 NG SKYFOX NA ŽIŽKOVĚ

V pardubickém Centru leteckého výcviku (CLV) pracuje šestým rokem a jeho úkolem je zabezpečovat vozový park tak, aby letová činnost byla zajištěna a připravena na stoprocentní fungování. Všechny letouny, které má CLV ve své letce, má v malíčku, zná je do posledního šroubku, a jak sám říká, má dojem, že místo svěcené vody ho pokřtili „petrákem“. Ano, řeč bude o Arpádu Molnárovi, účastníku několika zahraničních misí, tedy člověku, který téměř celý svůj život zasvětil letectví. Tentokrát se ale nebudeme věnovat jeho profesi, ale zaujal nás jeho koníček, který s letouny a letectvím velmi souvisí. A tím je modelářina. Při letošních dubnových oslavách sto deseti let s. p. LOM Praha v Armádním muzeu na Žižkově jeho model letounu L-39 NG Skyfox sklízел zasloužený obdiv.

„Jsem samouk. Od deseti, dvanácti let jsem se věnoval modelářině. Dřevo a kov, to byly moje materiály. Nebyl jsem totiž velký příznivec lepení plastických modelů, chtěl jsem zkrátka využít tu zručnost, kterou jsem postupem času získával, a také jsem se chtěl lišit od klasických modelů, které dělalo 95 procent modelářů,“ vzpomíná na své začátky Arpad Molnár. „A první model? Byla to plachetnice Santa Maria z fošny, ale to už je pomalu padesát let zpátky.“

Přes tisíc hodin práce

Když se potvrdilo, že s. p. LOM Praha bude provozovat novou generaci „třicetdevítek“, tak se zrodil nápad, aby vznikl také model, který by se mohl vystavit.

„No, živé éro do budovy nevměstnáte, ale dalo by se to nahradit modelem. A to modelem ne zcela malým, ale ani velkým, zkrátka tak akorát. Ideální rozměr je 1:10. No, nápad skvělý a na koho myslíte, že to padlo? A už to jelo, a nejenom že se to rozjelo, muselo se to stihnout právě do dne, kdy se slaví 110 let s. p. LOM Praha,“ směje se Molnár.

Na začátku byla myšlenka, pak se začaly shánět podklady. Díky vedení Aero Vodochody se vše podařilo, výkresy letounu doputovaly na stůl Arpáda Molnára.

„V prvé řadě bylo nutné upravit výkres do požadovaného měřítka, pak už to byla jenom práce. Začalo se originálem křídla. Tady mi opět vyšlo vstříc vedení Aera a poskytlo mi 3D výtisk tohoto modelu. To bylo skvělé, ale

musel jsem to složitě upravovat, aby to mělo dnešní podobu,“ vysvětluje modelář. „Spousta řezání, tmelení, upravování, abych vytvořil povrchovou úpravu a detaily. Pak se to teprve celé zalévá do formy. Ale tuto poslední fázi jsem prostě nestihnul, takže tento model, který je tu vystavený, je to samotné kopyto. Lití do formy mě ještě čeká.“

Model letounu L-39 NG Skyfox má všechny detaily, které tento model v tomto měříku už musí mít. Včetně dvou pilotů s plnou výstrojí a vybavením.

Rozdíly pro fajnšmekry

„Určitě si to ten letoun zaslouží. Když se budeme bavit o skutečném letounu, kde si můžeme prohlédnout všechno do detailu a srovnáme to s podklady, které jsem měl v úvodní fázi k dispozici, tak tam budou rozdíly. Ale to odpovídá i vývoji, jak se ve výrobě některé věci měnily. Takže tyto rozdíly tam pro fajnšmekry jsou, ty detaily se dají najít, ale mluvit o nich nebudu, ať si je hledají,“ směje se Arpad Molnár. Na výrobě modelu strávil modelář zhruba 1 100 hodin, práce začaly v červenci minulého roku a finální letoun dokončil den před vystavením.

Práce s dětmi – fajn pocit

Arpad Molnár, jak už řekl, se věnuje modelářině téměř celý život. A nejen to, k tomu koníčku se snaží přivést i děti ve své obci Rokytno. „Mám takové heslo: Každá minuta, každá hodina, kdy dokážu ta děcka urvat od

mobilních telefonů, mě těší. Moc takových kroužků není, kde by se děti mohly naučit zručnosti s materiály, jako je kov nebo dřevo. Předávám jim to, co jsem se naučil sám, a ten čas pro mě není ztracený. A třeba je to chytne a budou se chtít zdokonalovat samy. My říkáme, že nám chybí technici, mechanici, ale kdy se to mají naučit, když ne jako malí špunti,“ říká Molnár. „Nedělám s nimi klasické modely, ale vyrábíme domečky, panáčky, sruby ze dřeva, z kulatiny, aby s tím materiálem uměli pracovat a získali zručnost s nástroji i s materiálem. A ti pacholci, ale jsou to kluci i děvčata, mě dostali. Přišli s nápadem, že chtějí, aby tu po nich v obci něco zůstalo. Chtějí stavět UFO o průměru jeden metr. A to není žádná sranda. A zároveň, aby to bylo přístupné široké veřejnosti. A tohle je pro mě největší odměna. Prostě, role se obrací, ti pacholci přicházejí sami s nápady a úkolují oni mě. A já je musím poslouchat. To je to, co mě hřeje u srdce a pro mě fajn pocit.“

Text: Jana Deckerová, foto: Jan Schejbal

GRIPENY SLOUŽÍ V ČESKÉ ARMÁDĚ 20 LET

V dubnu 2005 dosedl první bojový letoun JAS-39 Gripen na dráhu čáslavského vojenského letiště. Po mnohaletém výběru se tehdejší vláda rozhodla v roce 2003 pro 14 švédských stíhaček placených formou pronájmu. Gripeny, které představují klíčový prvek českého letectva, by měly sloužit ještě cca 10 let, poté je nahradí americké bojové letouny F-35 Lightning II.

Poslední z 12 jednomístných a dvou dvoumístných strojů JAS-39 přistál v ČR v srpnu 2005, bezprostředně poté začal intenzivní výcvik pilotů, kteří se museli na nové technické vybavení a operační postupy rychle adaptovat. Moderní gripeny také nahradily 1. července 2005 dosluhující MiG-21MF v aliančním systému kolektivní ochrany NATINADS (NATO Integrated Air Defence System, později NATINAMDS (NATO Integrated Air and Missile Defence System)).

„Mezi oběma letouny je naprosto zřejmý třicetiletý rozdíl, a to jak z aerodynamického hlediska, avioniky, tak bojových možností,“ popisuje rozdíl mezi MiG-21 a JAS-39 Gripen (švédsky Gryf) jeden z nejzkušenějších pilotů Michal Daněk, který se jako poslední český pilot ještě v roce 2003 přeškolil na MiG-21MF. V letech 2005 až 2024 s gripenem nalétal přes 2 200 hodin, přičemž v letech 2020–2023 zastával také funkci velitele 211. taktické letky v Čáslavi. Letectvo opustil v hodnosti podplukovníka na konci loňského roku a nyní

předává zkušenosti jako instruktor v Centru leteckého výcviku v Pardubicích.

Piloti nalétali dosud 38 000 letových hodin

Letoun JAS-39 Gripen je víceúčelový stíhací letoun, který je vybavený moderní avionikou, radarovými systémy a schopností používat širokou škálu zbraní včetně střel vzduch-vzduch a vzduch-země. Jeho maximální rychlost je 2 Ma a dolet přesahuje 3 000 kilometrů, což umožňuje pokrytí celé oblasti střední Evropy. Za dvacet let služby se letouny JAS-39 Gripen účastnily řady mezinárodních cvičení a misí. Česká armáda je využívá nejen pro obranu vzdušného prostoru, ale také pro podporu spojeneckých operací. Čeští piloti na nich dosud nalétali cca 38 000 letových hodin. Čáslavské gripeny střežily vzdušný prostor Lotyšska, Litvy a Estonska čtyřikrát, a to v letech 2009, 2012, 2019 a 2022. V letech 2014, 2015 a 2016 pak hlídaly nebe nad Islandem, kam se vrátí letos v květnu.

S přibývajícím roky se letouny Gripen neustále modernizují, aby splňovaly současné technické a operační požadavky. Po předchozích implementacích softwarových edic MS20 v letech 2018 a 2020 proběhl minulý rok upgrade na MS20 Block 2.1B, který umožnil funkci datového přenosu Link 16 verze Block upgrade 2, provoz vojenského módu 5 systému identifikace IFF a příjem šifrovaného signálu navigačního systému Military GPS. V plánu je modernizace na MS20 Block 2.2, která má navíc obsahovat systém šifrované komunikace odolné vůči rušení SATURN.

Počítá se s pronájmem do roku 2035

Plánuje se, že letouny budou sloužit v Armádě ČR minimálně do roku 2035, s možností dalších modernizací a rozšíření jejich schopností. „Letoun JAS-39 je po různých modernizacích, které probíhají v čase, stále plně schopný plnit úkoly ochrany vzdušného prostoru. Počítáme s ním i nadále. V současné době se čeká na podpis vlády o prodloužení pronájmu do roku 2035. Nicméně s výhledem na dalších 30 až 40 let je obměna na letoun 5. generace nutná,“ uvádí velitel 21. základny taktického letectva Čáslav brigádní generál Jaroslav Tomaňa.

„Dvacet let služby letounů JAS-39 Gripen v české armádě je významným milníkem a symbolem úspěšné modernizace našich vzdušných sil. Rád bych poděkoval společnosti SAAB za dlouhodobou podporu a švédskému letectvu za vynikající spolupráci, která zásadním způsobem přispěla k rozvoji českého taktického letectva. Zvláštní poděkování patří všem příslušníkům a pracovníkům Vzdušných sil AČR, kteří se podílejí na provozu těchto strojů a každý den zajišťují bezpečnost našeho vzdušného prostoru,“ říká na závěr generálmajor Petr Čepelka, velitel Vzdušných sil AČR.

Text: kpt. Hana Havrdová, foto: autorka a Jan Kouba

ČESKÉ GRIPENY MÍŘÍ NA ISLAND

České nadzvukové letouny JAS-39C Gripen budou v letošním roce opět zabezpečovat ochranu vzdušného prostoru Islandu. Pod hlavičkou NATO bude český letecký personál zajišťovat dohled a v případě potřeby reagovat na jeho narušení, zejména ruskými vojenskými letadly v islandské části vzdušného prostoru NATO.

Armáda ČR vyšle na leteckou základnu v Keflavíku úkolové uskupení AČR ASICIPPN 2025 (Airborne Surveillance and Interception Capabilities to meet Iceland's Peacetime Preparedness Needs). Jeho hlavním úkolem bude zabezpečení situačního přehledu a ochrany této důležité části vzdušného prostoru NATO. Jádro uskupení bude tvořené příslušníky 21. základny taktického letectva Čáslav, které bude doplněno o příslušníky jiných útvarů a zařízení.

Délka nasazení je kratší, než je obvyklé například při plnění leteckých misí v Pobaltí, což vyplývá z dohody NATO s islandskou vládou. „Příprava úkolového uskupení probíhá téměř stejně jako na naše předchozí mise, samotný úkol se neliší od toho, co děláme v rámci NATINAMDS v Čáslavi. Máme ovšem příležitost působit v neobvyklém prostředí a meteorologických podmínkách. Novou výzvou bylo národní hodnocení TACEVAL,“ doplnil podplukovník Málek, velitel úkolového uskupení AČR ASICIPPN 2025.

Standards NATO jako doklad připravenosti

Přípravu úkolového uskupení výrazně ovlivnila skutečnost, že byla završena závěrečným hodnocením dle standardů NATO TACEVAL (Tactical Evaluation), pro které bylo zorganizováno několikadenní nepřetržitě certifikační cvičení. V případě letecké jednotky operující s taktickými letouny JAS-39 Gripen C tomu tak bylo poprvé.

Hodnocení jednotky dle standardů NATO TACEVAL je proces hodnocení schopností a připravenosti ozbrojených sil členských států NATO plnit úkoly v rámci společných aliančních operací. Hodnocení deklaruje, že jednotky jsou schopny efektivně spolupracovat s ostatními aliančními partnery a jsou připraveny k nasazení v reálných operacích.

Velitelství pro operace, které odpovídá za plánování, nasazení, řízení a zabezpečení sil a prostředků ozbrojených sil České republiky v operacích, řídilo závěrečné národní hodnocení TACEVAL dle standardů NATO. Toto hodnocení již od roku 2023 reflektuje nový set aliančních kritérií.

„Úkolové uskupení prokázalo připravenost spolupracovat v mezinárodní operaci a způsobilost rychle reagovat na jakékoliv bezpečnostní výzvy. Jednotka je schopná plnohodnotně působit v místě nasazení, řešit nenadálé situace, komunikovat a spolupracovat s nadřízeným stupněm, aliančními partnery i hostitelskou zemí,“ shrnul hodnocení jednotky brigádní generál Martin Janatka, náčelník štábu

Velitelství pro operace a šéf týmu hodnotící komise.

Nad Islandem už počtvrté

V případě Vzdušných sil AČR půjde již o čtvrté nasazení českých stíhačů na Islandu. České gripeny byly poprvé nasazené na Islandu v rámci operace NATO ASICIPPN v roce 2014. Vzhledem k tomu, že Island nemá vlastní vojenské letectvo, je vzdušný prostor této severské země pravidelně chráněn spojenci v rámci NATO. Česká republika se zapojila do této operace, aby pomohla chránit islandský vzdušný prostor, zajišťovala bezpečnost v severním Atlantiku a udržovala vycvičenost islandského personálu a připravenost infrastruktury.

Další mise byla realizována v roce 2015, kdy čeští piloti opět operovali z islandské základny v Keflavíku, a poté znovu v roce 2016. Mimo Island působili čeští stíhači také v Pobaltí, a to v letech 2009, 2012, 2019 a 2022.

Během všech nasazení byly české letouny začleněny do Integrovaného systému protivzdušné a protiraketové obrany států NATO (NATINAMDS – NATO Integrated Air and Missile Defence System).

Cenné zkušenosti pro české letectvo

Tato mise byla a je pro české letectvo významnou příležitostí k získání zkušeností s operacemi v extrémních podmínkách severního Atlantiku. Taková nasazení jsou důležitou součástí závazků České republiky k NATO, přispívají ke kolektivní obraně vzdušného prostoru Aliance a posilují pozici České republiky v alianční spolupráci.

*Text: majorka Tereza Kabourková,
foto: archiv 21. zTL Čáslav*

A FAKTA

- **Mise** na ochranu vzdušného prostoru Islandu započala v roce 2008, kdy ji na základě žádosti představitelů islandské vlády, přednesené během summitu NATO v Rize v listopadu 2006, iniciovala a zaštitila Aliance.
- **NATO** pro hodnocení schopností operačního nasazení velitelství a jednotek pozemních a vzdušných sil využívá programy hodnocení CREVAL a TACEVAL. Tyto jednotlivé programy jsou pravidelně aktualizovány a využívány při hodnocení sil, které ČR deklaruje pro NATO a do operací vedených NATO.
- **TACEVAL** je již dlouho standardním nástrojem Aliance k hodnocení leteckých jednotek vysílaných do podřízenosti NATO. Armáda ČR již v roce 2023 přistoupila ke sladění národního hodnocení s novým standardem NATO.

ŠVÉDOVÉ A FINOVÉ ZAVÁDĚJÍ NOVÉ PUŠKY

Dvě nové členské armády NATO – švédská a finská – se nedávno rozhodly nahradit část svých arzenálů dnes již zastaralých ručních zbraní moderními typy. Dlouhodobá spolupráce na řadě vojenských projektů vedla k tomu, že se Švédové s Finy dohodli na koordinovaném postupu a výzbroj si pořizují od stejného výrobce. To celý proces zjednodušuje, urychluje a hlavně šetří finanční prostředky.

Příslušník švédských ozbrojených sil s 5,56 mm útočnou puškou Ak 24 během zkoušek. Švédsko původně označovalo Ak 24 jakožto Ssv 24 (Självskyddsvapen 24), což v překladu znamená „osobní obranná zbraň“, ale nakonec zvolilo tradičnější Automatkarbin.

Po konci druhé světové války se etalonem ruční zbraně jednotlivého pěšáka stala útočná puška. Švédská armáda započala tento druh výzbroje blíže zkoumat v polovině 50. let 20. století, kdy začala uvažovat o náhradě zastaralých opakovacích pušek G m/96, respektive samonabíjecích Ag m/42. Proto vznikl program Ak GRAM, v jehož rámci se zkoušely dva modely vyvinuté domácí zbrojovkou Carl Gustafs stads gevärsfaktori, označované Automatkarbin fm/1961 (v ráži 7,62 mm)

a Ak fm/1963 (kalibru 6,5 mm). Jejich výkony ale neodpovídaly požadavkům, a proto se „země tří korunek“ místo toho zaměřila na již zavedené zahraniční typy, jako Heckler & Koch G3 či FN Herstal FAL. Jakožto nejvhodnější byla nakonec vybrána německá zbraň, přičemž její licenční výroba pod označením Ak 4 probíhala ve Švédsku od poloviny 60. let. Od roku 1986 ji nejprve v bojových jednotkách a později i ve zbytku armády začal nahrazovat nový typ Ak 5 (místní kopie

belgické útočné pušky FN Herstal FNC), který švédští vojáci po různých modifikacích používají do současnosti.

V sousedním Finsku začala evoluce vlastní útočné pušky obdobně v 50. letech, přičemž jako vzor Finům posloužila sovětská AK-47. Jejich v té době moderní zbraň obdržela název Rynnäkkökivääri 62, zkráceně RK 62, kde číslo značilo rok zavedení do služby, tedy 1962. Produkce těchto zbraní probíhala u společnosti Valmet Oy a posléze též u firmy Sako Oy. Koncem 80. let začalo hledání náhrady typu RK 62, ale místo návrhu zcela nové útočné pušky se finská armáda vydala cestou zásadní inovace původního modelu. Výsledkem byla RK 95 TP (písmena TP jsou zkratkou slova „taittopeära“, tj. se sklopnou pažbou) přijatá do výzbroje v roce 1995. Rozpočtové škrty po konci studené války ovšem vedly k tomu, že výroba běžela jen krátce a RK 95 TP se nikdy nenakoupilo dostatečné množství k přezbrojení celé armády. Mnoho vojenských útvarů tudíž používá RK 62 nebo její vylepšenou variantu RK 62M dodnes.

Jak Švédsko, tak Finsko zavádí opakovací odstřelovačskou pušku Sako TRG M10 v ráži .338 Lapua Magnum (8,6×70 mm). Zatímco Švédové ji označují Psg 24, Finové TKIV M10. Má hmotnost 6,5 kg (9,6 kg s veškerým příslušenstvím) a délku 970–1 210 mm. Zásobník pojme osm nábojů.

Finský voják s puškou TKIV 23 vybavenou puškohledem Steiner M7Xi 2,9-20×50, předpažbím standardu M-LOK pro montáž příslušenství, dvojnožkou Magpul a tlumičem hluku výstřelu Ase Utra. Zbraň používá střelivo 7,62×51 mm NATO, váží 3,9 kg (7,5 kg s veškerými doplňky a plným 20ranným zásobníkem) a její délka se pohybuje v rozmezí 880–965 mm (bez tlumiče; s tlumičem 1 080–1 165 mm).

Potřeba modernizace armád v oblasti ručních zbraní vedla v roce 2021 Švédsko i Finsko k podpisu dvou dohod o společném nákupu útočných pušek a dalších druhů ručních zbraní. Sladění požadavků obou zemí bylo završeno v březnu 2023, kdy došlo k uzavření rámcové smlouvy obou partnerů s finským výrobcem Sako Oy (který je součástí průmyslové skupiny Beretta Holding). Její součástí je úvodní téměř desetiletá fáze s možností opce na následné dodávky zbraní po dobu dalších 21 let, tj. až do konce roku 2053. Prvních 200 zkušebních Ak 24 – jak nové útočné pušky označuje švédská armáda – dorazilo

k zákazníkovi už na přelomu loňského března a dubna. Mimo jiné se z náhodně vybraného exempláře na polygonu v Karlsborgu vystřílelo 30 tisíc ran. Po úspěšném ukončení série testů byl typ Ak 24 dne 16. prosince 2024 oficiálně přijat do výzbroje a do konce roku společnost Sako k úvodní dvousetkusové partii dodala ještě 7300 sériových zbraní. Dalších 15 000 Ak 24 mají Švédové převzít letos a stejné množství i v roce 2026, což dohromady činí 37 500 pušek. Vzhledem k tomu, že dnes mají švédské ozbrojené síly (včetně aktivních záloh a vojáků v základní službě) asi 88 000 osob, a dokonce se do roku 2030 počítá s jejich

Finská armáda bude letos důkladně testovat moderní útočnou pušku M23.

Útočné pušky Ak 24 ve švédském arzenálu postupně nahradí veškeré Ak 5 i ještě zbývající starší Ak 4. Nový typ má ráži 5,56×45 mm NATO, hmotnost 3,2 kg (s prázdným zásobníkem), celkovou délkou 715–800 mm (z toho má hlaveň 11,5 palce, tedy 292 mm), stoupání vývrtnu hlavně 1:8" (tj. 1:178 mm) a je standardně osazen kolimátorem Aimpoint CompM5.

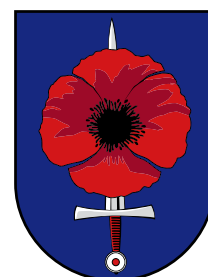
zvětšením až na 115 000 mužů a žen, bude akviziční program pokračovat též v dalších letech. Švédové totiž mimo útočných pušek (a to v ráži 5,56×45 mm, s hlavní o délce 11,5 palce i 7,62×51 mm s hlavní dlouhou 16 či 18 palců) hodlají nakoupit také pušky pro přesnou střelbu (7,62×51 mm; hlaveň bude mít 18 nebo 20 palců) a odstřelovačské pušky (pro náboje 8,6×70 mm, tedy .338 Lapua Magnum, a 27palcovou hlavní). V průběhu letoška mají do vojsk začít přicházet první kusy odstřelovačských pušek Psg 24 (což je zkratka pro Pricksyttegevär 24) a v roce 2026 budou do služby zařazeny i Ak 24 v ráži 7,62 mm. Finové zvolili poněkud jiný přístup a objednali nejprve pušky pro přesnou střelbu Kivääri 23 (zkráceně KIV 23), samonabíjecí odstřelovačské pušky Tarkkuuskivääri 23 (TKIV 23) a opakovací Tarkkuuskivääri M10 (TKIV M10) s tím, že útočné pušky začnou testovat v letošním roce. Navíc si pro potřeby své Národní obranné výcvikové asociace pořizuje Finsko i civilní poloautomat Sako ARG S 40.

VÁLEČNÍ VETERÁNI DR

SVĚDECTVÍ HRDINŮ: PŘÍBĚHY NAŠICH POSLEDNÍCH DRUHOVÁLEČNÝCH VETERÁNŮ

Hlasy, které ještě mluví. Ale už ne dlouho...

Jsou mezi námi – a přesto o nich téměř nevíme. Mnoho z nich už dávno nevychází z domu. Žijí tiše, obklopeni vzpomínkami, často pod péčí rodiny nebo v pobytových zařízeních. Mnohým je téměř sto let, některým ještě trochu více – život je naučil trpělivosti, pokoře a smíření. Přesto si dodnes pamatují jména, detaily, krajiny, pocity. Nevyprávějí své příběhy proto, aby dojali. Ale protože vědí, že některé věci se nesmějí zapomenout. Nezní z jejich úst patos, ale jednoduchá pravda: „Tohle se už nikdy nesmí stát.“ A my? My máme ještě šanci jejich slova slyšet. A předat je dál.

Jsou to naši poslední žijící veteráni druhé světové války. Muži a ženy, kteří zažili okupaci, pronásledování, boj i osvobození. Kteří riskovali všechno – život, rodinu, budoucnost, a přesto se nikdy nepokládali za hrdiny.

Dnes je jich už jen 58. A každý měsíc jich ubývá. Většinu života o tom, co prožili, mlčeli. Ne proto, že by zapomněli, ale proto, že necítili potřebu mluvit. Skromnost je totiž častým znakem těch, kdo opravdu něco vykonali. Říkají prostě: „Dělali jsme jen to, co bylo správné.“ A přitom to, co udělali, změnilo dějiny této země.

A právě proto vznikl tento projekt s názvem „Svědectví hrdinů“. Odbor pro válečné veterány a válečné hroby Ministerstva obrany České

republiky se rozhodl jejich osudy zachytit a sdílet. Nejen jako historické svědectví, ale jako hluboce lidský odkaz – výzvu k zamyšlení nad tím, co znamená odvaha, čest, odboj a občanská zodpovědnost.

Na webu veterani.mo.gov.cz a také sociálních sítích odboru se každý týden objevuje nový příběh. Každou neděli v 16.30 přibývá další hlas, další svědectví, další důkaz toho, že i v nejtemnějších časech existovali lidé, kteří se nebáli postavit zlu.

Tento článek přináší malou ukázkou z této mimořádné sbírky – mozaiku skutečných lidských osudů, které nás učí víc než jakákoli učebnice. Ne proto, abychom se dojali. Ale abychom si uvědomili, že odvaha je často tichá. A historie se netvoří sama.

FRANTIŠEK SOCHORA

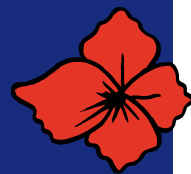
„Nejhorší bylo, když člověk musel být ticho.“

Je držitelem osvědčení válečného veterána podle zákona č. 170/2002 Sb. (ev. č. 1700006460) a osvědčení podle zákona č. 255/1946 Sb. v kategorii účastník domácího hnutí v době od 28. 10. 1944 do 5. 5. 1945.

Narodil se 16. března 1927 v Tichově na Moravě. Byl sedlákův syn – vyrůstal na hospodářství rodičů, znal půdu, krajinu, rytmus vesnického života. Jenže místo obyčejného dospívání přišla válka. V srpnu 1944 ho nacisté nuceně nasadili na zákopové práce v Kelči na Moravě. Než však došlo k přesunu na Ostravsko, rozhodl se pro odvážný krok – uprchl zpět do rodné vesnice. Tam se skrýval až do října. Právě tehdy vstoupil do kontaktu s partyzány z oddílu A. Kotljarova, který působil v oblasti Vizovické vrchoviny a spadl pod 1. československou partyzánskou brigádu Jana Žižky. František pomáhal jako průzkumník v úseku Tichov – Horní Lideč, zajišťoval spojení mezi jednotlivými partyzánskými úseky a účastnil se i bojových akcí zaměřených na získávání zbraní. Byl mladý, ale pevně rozhodnutý stát na straně pravdy.

UHÉ SVĚTOVÉ VÁLKY

„Historie je příběh vyprávěný těmi, kdo přežili. A ti, kdo ji neznají, jsou odsouzeni ji opakovat.“

ELSBETH HAMILTON, roz. ELIŠKA SÜSSLANDOVÁ

„Zůstala jsem Češkou. I když mě má země odmítla.“

Narodila se 5. prosince 1920 na pražských Vinohradech do židovské rodiny a její životní příběh je plný odvahy, ztrát i nezlomného vztahu k Československu.

V létě roku 1938 odjela do Velké Británie na prázdniny. Když se tam pak v prosinci téhož roku vrátila, bylo to již natrvalo, což tenkrát nikdo z jejích blízkých netušil. V roce 1943 vstoupila do britské ženské pomocné letecké služby WAAF. Sloužila jako radistka na základně u Oxfordu. Její prací bylo ručně zapisovat údaje vysílané piloty z bojových letadel – s maximální soustředěností, tužkou v ruce, papírem na koleni.

Po válce se s nadějí vrátila domů – do Československa. Ale domov, jak ho znala, už neexistoval. Nacisté vyhladili celou její rodinu. A nový režim? Ten ji odmítl. Neviděl v ní Češku, ale „Němku“. Vzal jí nárok na rodinný majetek. A tak znovu odešla – ne poražená, ale silnější. Do Británie se vrátila jako žena, která přežila válku i nespravedlnost, ale uchopila svůj další osud pevně do svých rukou, a přesto si uchovala vztah ke své zemi.

Pozn. redakce: Paní Elsbeth Hamilton zemřela 9. května 2025 v Oxfordu ve věku 104 let. Čest její památce.

VLASTA SLEZÁKOVÁ, roz. VAŠÍČKOVÁ

„Když přišli, bylo jasné, že už nic nebude jako dřív.“

Je držitelkou osvědčení válečného veterána podle zákona č. 170/2002 Sb. (ev. č. 170001933) a osvědčení podle zákona č. 255/1946 Sb. v kategorii účastník domácího hnutí v době od 7. 1. 1945 do 5. 5. 1945.

Bylo jí teprve osmnáct let, když do její rodné vesnice jedné lednové noci roku 1945 dorazily čtyři vyčerpané postavy. Josef Houfek, Rus Žukov, Olga Františáková a Ladislav Verner – partyzáni, kteří se probíjeli z Beskyd a hledali nové útočiště. Od té chvíle už nebylo v Nemochovicích nic jako dřív. Vesnice se stala základnou nově vzniklého partyzánského oddílu Olga, který operoval v oblasti Ždánického lesa a Chřibů. Vlasta, tehdy ještě velmi mladá, se zapojila do ilegální činnosti. Stala se zpravodajkou, spojkou mezi členy oddílu a místními pomocníky. V tichosti přenášela informace, pomáhala tam, kde to bylo potřeba – s odhodláním, které předčilo její věk.

Podplukovník JUDr. KAREL NÝVLT

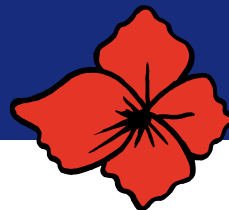
„Když jsem viděl, co se děje, už nebylo cesty zpět.“

Je držitelem osvědčení válečného veterána podle zákona č. 170/2002 Sb. (ev. č. 170014486) a osvědčení podle zákona č. 255/1946 Sb. v kategorii účastníků domácího hnutí v době od 28. 4. 1945 do 8. 5. 1945.

Narodil se 28. 3. 1926 ve Velkém Borku u Mělníka. V květnu 1942, ve svých šestnácti letech, začal s matkou ukrývat tři sovětské vojáky. Bylo to nebezpečné, ale nezbytné. O rok později s nimi uprchl – přes Slovensko a Polsko až do Sovětského svazu, do Jaroslavské oblasti.

Tam vstoupil do partyzánské jednotky vedené kapitánem Kritinským. Sloužil jako rozvědčík až do září 1944. Se svou skupinou se účastnil mnoha bojových akcí, jejichž výsledky byly hlášeny přímo centrálnímu štábu partyzánského hnutí v Moskvě.

Vedle průzkumné činnosti prováděl také destrukční akce – minoval tratě, ničil železniční transporty a silniční objekty. Důsledky jeho činů se projeví daleko za frontovou linií.

PAVEL RUSZ ml.

„Odpor? To byl náš každodenní život.“

Je držitelem osvědčení válečného veterána podle zákona č. 170/2002 Sb. (ev. č. 170012718) a osvědčení podle zákona č. 255/1946 Sb. v kategorii účastníků domácího hnutí v době od 24. 6. 1941 do 3. 5. 1945.

Narodil se 25. 3. 1935 ve Vendryni u Frýdku-Místku. Jeho rodina byla polské národnosti a žila na Těšínsku. Když nacisté území obsadili, jeho otec Pavel Rusz st. byl z národnostních důvodů propuštěn ze zaměstnání v Třineckých železárnách a odvezen na nucené práce do Říše. Odtamtud se mu podařilo uprchnout. Vrátil se domů a začal organizovat partyzánskou jednotku, známou mezi místními jako „Partyzáni na Olze“. Nejprve ji vedl sám, později velení převzal sovětský parašutista Michal Naděžnyj. Pavel ml. byl tehdy ještě chlapec, ale od dětství vnímal atmosféru odporu, tajných schůzek a každodenního nebezpečí. Jeho dětství bylo jiné než u vrstevníků – formovala ho válka, odvaha a ticho, které chránilo životy. Za svou účast v domácím odboji byl později rovněž uznán válečným veteránem.

VLADIMÍR POLÍVKA ml.

„Chtěl jsem bojovat. Pak jsem chtěl jen žít.“

Narodil se 7. dubna 1927 v Ledochovce na dnešní ukrajinské Volyni. Pocházel z rodiny českých usedlíků, kteří se na Volyn přestěhovali již v 19. století. Rodina hospodařila, žila v souladu s půdou i komunitou – až do příchodu války.

Po sovětské a následně nacistické okupaci zažila rodina teror, perzekuci a strach. V roce 1944, po osvobození Volyně sovětskou armádou, začaly odvody do 1. československého armádního sboru v SSSR. Dobrovolně narukoval i jeho otec, který byl později zraněn v bojích o Dukelský průsmyk.

Vladimír ml. narukoval jen několik dní po něm – 7. července 1944. Bojů se zpočátku neúčastnil – vážně onemocněl zápallem plic a musel strávit několik měsíců v nemocnici. Na frontu se dostal až později, na Slovensku, v oblasti za Liptovským Mikulášem.

Konec války ho zastihl v Pivíně u Prostějova. Po válce se rodina přestěhovala na usedlost v Dolní Loučce u Šternberka. Naděje na svobodné hospodaření se ale rozplynuly po roce 1948 – komunistický režim je donutil vstoupit do JZD. Vladimír chtěl pracovat v uničovských strojírnách, ale jeho žádosti nebylo vyhověno. Nakonec celý život pracoval jako krmič dobytka. V tichosti. S hrdoostí.

Nejsilnější věci v dějinách se často dějí potichu. Bez slavnostních projevů. Bez kamer. A mnohdy si v té chvíli nikdo ani neuvedomí, jak zásadní to je. Skutečný význam se ukáže až později.

Tak tomu bylo, když se sedmnáctiletý kluk rozhodl utéct z nucených prací a přidat se k partyzánům. Když dívka v malé vesnici otevřela dveře cizím lidem a věděla, že od té chvíle už nic nebude jako dřív. Když mladá žena seděla v britském hangáru s tužkou v ruce a zapisovala poslední slova pilotů, kteří už nikdy nepřistáli. Tihle lidé nepřepisovali historii. Oni

ji prostě žili. A tím ji změnili. Dnes už nemohou běhat po horách. Ani dlouze vyprávět. Ale to nevadí. Protože odkaz jejich činů je a bude stále tady. Tichý, ale přítomný. V tom, že dnes můžeme díky jejich odvaze a odhodlání žít ve svobodě a demokracii. A proto nesmíme nikdy zapomenout. A až se nás někdo zeptá, co znamená odvaha, měli bychom umět ukázat nejen na pomník. Ale na příběh. Na jméno. Na člověka.

Připraveno ve spolupráci s OVVVH

Nezapomeňte na kampaň Vlčí mák České republiky pro válečné veterány 2025!

Od 29. října do 11. listopadu proběhne tradiční akce u příležitosti Dne válečných veteránů (11. 11.), která připomíná hrdinství druhoválečných i novodobých válečných veteránů. Pořízením květu vlčího máku vyjadřujete úctu, vzpomínku a respekt. Zároveň můžete podpořit projekt Vojenského fondu solidarity.

Sledujte nás:

na Facebooku, Instagramu,
X a na webu veterani.mo.gov.cz.

Do konce roku každou neděli v 16.30 zveřejňujeme příběh jednoho z posledních žijících veteránů druhé světové války. Připomínáme jejich odvahu, službu vlasti a nezastupitelné místo v našich dějinách.

KAVALERIE

Kavalerie, tedy jednotky bojovníků na koních, hrála klíčovou roli ve vojenských dějinách od starověku až do moderní doby. Byla symbolem rychlosti, manévrovací schopnosti a elitního bojového postavení. V tomto článku se podíváme na její historický vývoj, význam v různých obdobích a její postupnou transformaci až do současnosti.

Počátky kavalerie

Používání koní ve válce sahá až do starověkých civilizací, jako byli Asyřané, Peršané či Egypťané. Zpočátku byli koně využíváni k tahu bojových vozů, ale postupně se přeshlo na jezdeckou jako samostatnou bojovou jednotku. První skutečná kavalerie se objevila u Skythů a dalších nomádských kmenů, které vynikaly ve střelbě z luků ze sedla.

Kavalerie ve starověku a středověku

V období starověku se objevili první těžce ozbrojení a obrnění jezdci. Ti byli původně užíváni Parthy a Sásánovci, poté i například makedonským králem Alexandrem Velikým, který úspěšně využíval tuto svou elitní těžkou jízdu k rozhodujícím útokům (hetairoi a katafraktoi). Řekové ji pojmenovali podle jejich charakteristického rysu (zcela krytí) katafrakté. Byli využíváni i za pozdní Římské

a následně Byzantské říše a jsou považováni za předchůdce středověkých rytířů. Těžce obrnění rytíři na koních dominovali bitevním polem a představovali hlavní sílu feudálních armád. Jejich role však začala klesat s nástupem střelných zbraní a vývoje taktiky pěchoty.

Kavalerie v novověku

S příchodem střelných zbraní se kavalerie začala měnit. Těžká jízda ustupovala lehčí a rychlejší kavalerii, která se soustředila na průzkum, přepadové akce a podporu pěchoty. V napoleonských válkách měla kavalerie stále významné postavení – existovaly lehké jezdecké (husaři, dragouni) a těžké jednotky (kyrysníci). V 19. století se s rozvojem palných zbraní a dělostřelectva role kavalerie dále zmenšovala. V první světové válce byla kavalerie ještě využívána, ale zákopová válka a kulomety učinily klasické jezdecké útoky neefektivními.

Konec tradiční kavalerie a její moderní podoba

Ve druhé světové válce už byla kavalerie prakticky nahrazena obrněnými jednotkami (tankovými divizemi), které převzaly její roli v rychlých manévrech a průnicích do nepřátelského území. Přesto některé státy (například Polsko) ještě používaly jezdecké jednotky pro průzkum a rychlé přesuny. Dnes už tradiční kavalerie neexistuje, ale termín „kavalerie“ se stále používá – například v názvech mechanizovaných nebo leteckých jednotek, jako je americká Air Cavalry využívající vrtulníky.

Závěr

Kavalerie byla po staletí klíčovou součástí vojenských sil a její vývoj reflektuje změny v bojové taktice a technologii. Ačkoliv se klasická kavalerie vytratila, její duch rychlosti, flexibility a údernosti přežil v moderních obrněných a vzdušných silách.

Ilustrace arménského katafrakta

KATAFRAKT

Hlavní zbraní katafraktů bylo 3,5 metru dlouhé kopí, které Řekové nazývali kontos (řecky κοντός, „bidlo“). Kontos byl nejprve Sarmaty držen oběma rukama, ale později jej sásánovští Peršané upevňovali k sedlům, takže sílu nárazu zachycoval kůň. Podle dobových autorů bývala kontoi tak těžká a dlouhá, že dovední jezdci jimi často dokázali v trysku probodnout (napíchnout) až dva lidi za sebou. Kromě toho jezdci byli vyzbrojeni mečem či dýkou, v některých případech palcátem. Na ilustraci je vyobrazený arménský katafrakt z bitvy v Mezopotámii (válka mezi Arménií a Parthií – 88 až 85 př. n. l.).

Středověký rytíř

RYTÍŘ

Rytířská zbroj se skládala z brnění, přilby a štítu. Hlavními zbraněmi rytířů byl meč a dlouhé kopí, mimoto se často používaly zbraně jako sekera, kladivo či palcát. Rytířův nejcennější majetek byl kůň. Nosil ho jak do bitev a válek, tak při turnajích a kláních. Jeho válečný kůň byl těžce obrušen jako rytíř a často musel nést váhu více než 120 kg. Někteří koně byli speciálně cvičeni k tomu, aby napadali soupeře, ale to se později přestalo praktikovat, jelikož napadali i koně ostatních rytířů.

ARKEBUZÍŘ

Arkebuzíři, zvaní též karabiníci nebo německy Bandelierreiter, byli druhem jezdeckva v době třicetileté války. Z ochranné zbroje měli na sobě jen přilbu a přední plát. Byli vyzbrojeni krátkou ručnicí s kolečkovým zámekem a jednou nebo dvěma pistolemi, vše předovky. Po boku měli stejně jako kyrysníci poboční zbraň. Arkebuzu neboli ručnici měli zavěšenou pomocí karabinky na bandalíru. Arkebuzíři bojovali po celou dobu bitvy zásadně na koních. V bojích pak používali především střelné zbraně. Tento druh vojska zmizel postupně v druhé polovině 17. století, kdy jejich činnost převzali dragouni.

KYRYSAR

Kyrysar, někdy také kyrysník, byl příslušník těžkého jezdeckva vybavený palnými i chladnými zbraněmi a zbrojí, od jejíž hlavní části, oboustranného kyrysu, odvozovali kyrysníci svůj název. Kyrysníci se začali objevovat koncem 15. století jako náhrada za tradiční rytířské jezdeckvo. Kyrys, chránící hrud' a zpočátku i záda, byl základní součástí zbroje kyrysníků, která se ve výzbroji zachovala až do 19. století. Poskytovala ochranu nejen proti chladným zbraním – mečům a kopím, ale částečně i proti střelám z palných zbraní,

a to nejen pistolí, ale rovněž těžších arkebuz. Dalšími součástmi zbroje byly uzavřená helma s hledím, článkové rukavice, plátová ochrana paží a lamelová ochrana stehen. Jedinou odlišností od zbroje rytířů byly kožené jezdecké boty sahající až ke kolenům. Zbroj kyrysníků byla postupem času redukována, helma s hledím byla nahrazena otevřenou helmou s líčnicemi a poslední kyrysnické pluky už byly vybaveny jen hrudními pláty. Výzbroj kyrysníků se skládala v počátcích z krátkého jezdeckého kopí, sečné zbraně a dvou až čtyř jezdeckých pistolí s kolečkovými zámky. Kopí vymizelo z výzbroje

kyrysníků počátkem 17. století. Sečné zbraně užívané kyrysníky byly v počátcích meče, později palaše a rapíry. Pistole byly umístěny v holstrech na sedle kvůli délce hlavní křížem – pistole pro levou ruku na pravé straně sedla a naopak – a později kvůli snazšímu tasení i spouští dopředu.

První jednotka kyrysníků byla zformována císařem Maxmiliánem I. V rakouské armádě přestali používat kyrys po roce 1860 z důvodu rozvoje palných zbraní, proti kterým kyrys nechránil a v boji byl spíš na obtíž. V rakousko-uherské armádě se v roce 1867 přeměnily kyrysnické pluky v dragounské.

ŠVALIŠÉR

Švališér (z francouzského cheveu-léger, cheval – kůň, léger – lehký) byl příslušník lehkého jezdeckva, které se objevilo poprvé ve Francii za Jindřicha IV. Pluky švališérů se užívaly ještě za napoleonských válek, postupně splýnuly s jiným jezdecktvem. Švališéři byli užívaní i v armádě habsburské monarchie, resp. rakouského císařství od poloviny 18. století, roku 1851 však byli převedeni k dragounským a husarským jednotkám. Podobné jednotky existovaly i v Sasku a Bavorsku, tam dokonce ještě v průběhu 1. světové války.

JÍZDNÍ MYSLIVEC

Jízdní myslivci císařské gardy patřili k Napoleonovým nejoblíbenějším plukům. Prováděli náhlé přepady nepřítele – diverzní útoky, taktický průzkum, podporu útoků těžkého a středního jezdeckva, pronásledování ustupujícího nepřítele, formování předvoje, zadního voje, zajišťování spojení, klamné manévry apod. Ve výzbroji měli šavli, pistoli a musketon s bodákem. Stejnokroj uherského střihu tvořil kabát (dolman) s mnoha řadami šňůrek a knoflíků s kožíškem (pelis), který byl upevněn přes levé rameno. Od pasu do půli lýtek visela šavlová taška se šavlí. Na hlavě nosili medvědice. Pokud potřeboval císař jízdní doprovod, aby byl snadno rozeznatelný, doprovázeli jej vždy jízdní myslivci.

DRAGOUN

Zpočátku se u dragounů mísí prvky jak jezdeckva, tak pěchoty. Byli vojáky na koních, ale vojáci, kteří byli vyzbrojeni jako pěchota a jako pěchota bojovali. Kůň pro ně byl jen dopravním prostředkem, nikoli spolubojovníkem v přímém střetu. Dragoun v sedle spěchal na místo určení, tam však sesedl a bojoval jako pěšák (proto se o dragounech také hovořilo jako o jízdní pěchotě – Reitende Infanterie). Jízda v sedle jej oddělovala od pěšáka, způsob boje jej však s pěšákem spojoval. Výzbroj dragouna tvořila mušketa s doutnákem a palaš, uniforma však byla ryze pěšácká. U sedla měli malou sekyrku k porážení stromků na budování přístřeší nebo krytů.

Pruští huláni z období napoleonských válek

HUSAR

Husaři byli původně příslušníci tělesné stráže uherského krále Matyáše Korvína, v 15. století jezdecktvo, později příslušníci vojenské lehké jízdy v uherské části habsburské monarchie. Poté byli husaři zavedeni i v jiných armádách. Slovo husar je odvozeno z maďarské číslovky húsz, tj. 20, protože původně bojovali v jednotkách po dvaceti mužích. Jindy se původ slova hledá v srbském gusar (rycap), tj. pirát, nájezdník, příbuzném českému slovu korzár, protože obě mají původ v latinském cursarius, tj. nájezdník. Nápadní byli obzvláště barevnou uniformou s kabátkem, který se mimo zteč nosil pověšený přes rameno. Uniforma byla složena z krátkého zdobného kabátce (tzv. dolomanu) s hustým šněrováním a úzkých kalhot s výšivkami na stehnech, vycházela z uherského národního kroje. Ve výzbroji byla šavle, pistole a krátká karabina. Husarské oddíly byly zařazeny ve všech armádách významných mocností v dobách romantismu a přežily až do počátku 20. století. Jednalo se o prestižní jednotky a mladí šlechtici byli přidělováni zpravidla právě k nim. Znakem pruských husarů byla lebka se zkříženými hnáty.

POLŠTÍ OKŘÍDLENÍ HUSAŘI

V Polsku se z husarů vyvinula elitní těžká jízda – husaria neboli křídlatí husaři. Polští husaři byli vyzbrojeni kopími, dlouhými meči – končírí a vybaveni přilbou a korysem. Typickým znamením polských husarů byla křídla z dřevěných latí ozdobených ptačím peřím a upevněná na ramenou husara. Křídla představovala nejen ozdobu či odznak, ale měla i praktickou funkci – bránila nepřátelským Tatarům chytit husara do lasa. Neoficiálně husaři existovali již v 15. století, ale polským parlamentem byla jejich existence ustanovena roku 1503, a to najmutím tří jízdních praporů maďarských žoldnéřů. Brzy je začali doplňovat i rodilí Poláci. Ze začátku neměli husaři nijak zásadní roli. Postupně však začali nahrazovat těžší jezdecktvo.

Opravdoví okřídlení husaři přišli až s reformami krále Štěpána Báthoryho. Být husarem nebylo pro každého, do jejich řad mířili mladí šlechtici a synové bohatých měšťanů. Zejména proto, že výzbroj, brnění i koně si zajišťovali sami ze svých prostředků. Král jim dodal jen hlavní útočnou zbraň – kopí. Nejslavnější bitva s husary v hlavní roli se odehrála při druhém obléhání Vídně. Dne 12. září roku 1683 to vypadalo s rakouskou metropolí dost nahnutě, protože turecká armáda pod vedením

velkovezíra Kara Mustafy úspěšně prolomila obrannou linii hradeb, a ačkoliv se Vídeňští již řadu dní srdnatě bránili, Turci začali mít navrch. V tom se však onoho rána 12. září objevila na vyvýšině severně od Vídně vojska polsko-habsbursko-německá a Vídeň doslova vyprostila z tureckého sevření. Na tom měli významný podíl i husaři, kteří zasadili

rozhodující a zdrcující úder a jsou svým způsobem dodnes považováni za zachránce Evropy před muslimskými bojovníky. Husaři přežili až do 20. století, kdy se zásadně změnila taktika i způsob boje a ve válkách už pro ně nebylo využití.

Text: Martin Říha, foto: archiv autora a Wikipedia

HULÁN

Hulán je typ lehké kavalérie, vyzbrojené především kopím. Huláni začínali jako litevská nepravidelná jízda, která byla později během 18. století přijata i jinými zeměmi, včetně Polska, Francie, Ruska, Pruska, Sasky a Rakouska. Termín „kopiník“ byl často používán zaměnitelně s „hulán“; pluky kopiníků, které byly později vytvořeny pro britskou armádu, byly přímo inspirovány hulány jiných armád (i když pod tímto jménem nebyly nikdy známy). V habsburské armádě se huláni poprvé objevili roku 1784. V tomto roce byl z nich zřízen Haličský hulánský sbor. Uniforma hulánů vycházela z polské národní tradice. Rakouské vojsko mělo v roce 1856 čtyři hulánské pluky, na konci 19. století jich mělo jedenáct, z toho jeden český. Huláni působili v armádách ještě v první světové válce, ale dny jezdecktva se chýlily ke konci. Pluky polské kavalérie byly obnoveny v letech 1918–1921. Polští huláni existovali ještě na počátku druhé světové války, ale již v menším množství. U polské armády se hulány v tomto období nazývaly i elitní pancéřové pluky, které pokračovaly v tradicích polské jízdní kavalérie. Poslední užití hulánů na koních v boji se uskutečnilo za druhé světové války, kdy v polské východní armádě bojovaly od roku 1943 tři hulánské pluky.

CIZINCI V ČESKÉM KVĚTNOVÉM POVSTÁNÍ

Během posledních měsíců a dní druhé světové války se českými zeměmi převalilo několik milionů lidí, kteří s touto zemí neměli nikdy předtím a s výjimkou těch, kteří v ní odpočívají dodnes, ani nikdy potom co do činění. Zemí procházely transporty evakuovaných vězňů koncentračních táborů a zajateckých táborů. Mnohým zajatcům se podařilo uprchnout a až do konce války se skrývat mezi českým obyvatelstvem, někteří posílili partyzánské jednotky. Mnozí z nich se účastnili bojů na straně povstalců v Českém květnovém povstání a nemálo jich v boji položilo svůj život. Zvláštní kapitolu pak představují vojáci jednotek postavených Němci z neněmeckých národů nebo z armád satelitů Německa.

*Zajatci ze zemí britského impéria, evakuováni před postupem front v březnu 1945
(Foto: Národní archiv)*

Začněme v Praze. Mezi dochovanými zvukovými záznamy hlášení pražského povstaleckého rozhlasu jsou i volání o pomoc určená spojeneckým armádám, jež byla pronášena v plynulé angličtině se skotským přízvukem. Hlas patří vojínu Williamu Greigovi. Ten spolu se seržantem Thomasem Vokesem uprchl v zimě 1944/45 z německého zajateckého tábora. Spolu se s pomocí českých vlastenců několik týdnů ukrývali v lesích ve Slatině u Kralup nad Vltavou. Díky studentce práv Míle „Miki“ Mužíkové a jejímu kamarádovi Jaroslavu Husákovi

se ve vypůjčených civilních šatech a na cizí doklady mohli přesunout do Prahy, kde téměř na tři měsíce našli úkryt v bytě rodiny Mužíkových v Hopfenštokově (nyní Navrátilově) ulici nedaleko Karlova náměstí. Po vypuknutí povstání je bratranec Míly Mužíkové Karel Bušek doprovodil k rozhlasu, kde se zapojili do bojů. Pomocí lsti se jim podařilo přimět ke kapitulaci německou posádku školy Na Smetance. Protože byli již znovu oblečeni ve svých stejnokrojích, prohlásili se za příslušníky spojeneckého výsadkového předvoje v Praze

a pohrozili veliteli posádky školy, že pokud se nevzdá, bude zničen britským letectvem. Tento trik si zopakovali i 8. května u kasáren Jana Roháče z Dubé ve Vršovicích. Oba byli po válce za své zásluhy vyznamenáni prezidentem republiky Československým válečným křížem 1939.

Nizozemci

Účast Nizozemců v Pražském povstání popularizoval již v roce 1945 Jan Drda v povídce Němá barikáda. Drdova literární postava

Holandan Christian Noorlandt (stojící druhý zleva) se samopalem Beretta 38/42. Snímek byl pořízen nejspíše 7. května 1945 poté, co vysočanští povstalci ustoupili do Holešovic. Žena s puškou je paní Marta Puchá, rozená Jiráková, z Vysočan, stojící vzadu uprostřed kpt. Skála.

(Foto: VÚA-VHA)

Henriette Mayerová, rozená Violon
(Foto: Lycée français de Prague)

anonymního „Holandana“ měla ovšem reálný předobraz v lodníku Christianu Janu Noorlandtovi z Rotterdamu. Ten do Prahy připlul na počátku května 1945, kdy jeho nákladní loď zakotvila v Holešovickém přístavu. Po vypuknutí povstání dostal 5. května od přátel v přístavu samopal. Společně poté odjeli autem do Vysočan, kde se zúčastnili dobývání vlaku na nádraží. Zde byl spolu s Hermanem Andtem, dalším Holanďanem, raněn. To mu ovšem nezabránilo v tom, aby se večer 5. května stal velitelem jednoho ze tří obrněných transportérů jednotky štábního kapitána Vladimíra Šimůnka, na kterém též obsluhoval kulomet. V noci na 6. května provedl výpad na Klíčově, kde v restauraci Na Klíčově část Němců zneškodnil a zbytek zajal. Ráno 7. května německý útok ze Kbel vytlačil nedostatečně vyzbrojené obránce Vysočan do Libně, odkud po Libeňském mostě pod palbou ustoupili do Holešovic. V Holešovicích byl Christian Noorlandt přidělen do prostoru skladu Ferra u Němci obsazené továrny Pergament, na jižním předpolí Trojského mostu. V průběhu 7. května se účastnil několika neúspěšných útoků na Pergamentku. Při posledním, kterého se zúčastnil, se povstalečtí bojovníci dostali až na deset

metrů od továrny. Podařilo se jim obsadit tam stojící barikádu, což jim pomohlo snížit vlastní ztráty. Po tomto útoku byl ale Christian Noorlandt kolem 16.00 hodiny těžce raněn, utrpěl průstřel plic. Noc strávil na obvazišti a následující den byl převezen do Veřejné všeobecné nemocnice na Bulovce. V září 1945 byl za projevenou statečnost vyznamenán Čs. válečným křížem 1939. Po vyléčení ze zranění se vrátil do vlasti, kde ještě v roce 1961 pracoval jako lodník na Rýnu. Další Nizozemec Johann Mathijssen (v dobových pramenech někdy uváděn jako Jan Mathýs) bojoval na Staroměstském náměstí, kde položil svůj život.

Bulhaři, Francouzi, Poláci

Velkou skupinu bojovníků Pražského povstání tvořili Bulhaři. V první polovině 20. století nalezlo v Praze práci několik stovek Bulharů. Pracovali především na předměstích jako zahradníci. Po vypuknutí povstání se zapojili do bojů na straně povstalců, zejména na Pankráci a v Chuchli a dvacet sedm jich při obraně českého hlavního města položilo svůj život. Mezi oběťmi povstání v Praze byli také tři Francouzi. Bojovník, o němž víme jen to, že se jmenoval Pierre, padl na Soudním náměstí,

nyní náměstí Hrdinů na Pankráci. V Praze padl 5. května 1945 také Emil Romilly ze Štrasburku. Týž den německý voják zastřelil v okně jejího bytu v ulici Na baště svatého Tomáše Henriettu Mayerovou, rozenou Violon, Francouzku z Jarnacu, jež se po první světové válce provdala za československého legionáře poručíka Antonína Mayera a v Praze pracovala jako učitelka na francouzském lyceu. V Pražském povstání též položilo život šest Poláků, Slovínec Boris Trsteniak a Belgičan Eduard Renkin, uprchlý válečný zajatec.

Syn majora osmanské armády

Ač se to nemusí zdát jako pravděpodobné, mezi bojovníky povstání v Praze byl i muž černé pleti. Mohamed Haireddin se narodil 27. května 1906 v libyjském Tripolisu jako syn majora osmanské armády hadžího Jahjá Haireddina a jeho ženy Fatimy. Jeho otec zemřel krátce po vypuknutí první světové války. Za první světové války byl Mohamed Haireddin zaměstnán v Damašku jako sluha poručíka rakousko-uherské armády Adolfa hraběte Schwarzenberga. Jeho matka v té době zemřela. Po skončení války jej Adolf Schwarzenberg propašoval do Čech a až do roku 1924

zaměstnával jako svého komorníka a řidiče. Poté Mohamed Haireddin pracoval jako šofér a obchodní cestující firem dodávajících kávu. V lednu 1931 se mu ze vztahu s tanečnicí Eliškou „Ely“ Hankovou narodil syn Čeněk Hanka. Za nacistické okupace jej před perzekucí patrně zachránilo, že v policejním spise měl navzdory své barvě pleti uveden „árijský“ rasový původ. Od 5. května 1945 se na Královských Vinohradech v Praze účastnil Pražského povstání v rámci vojenského velitelství policejního revíru 62. Přidělen byl k družstvu, které obsadilo a poté střežilo poštu v Moravské ulici. O rok později jej za to prezident republiky vyznamenal Československou medailí za chrabrost před nepřítelem.

Australský voják Lawrence Saywell padl v Měřetíně

Situace mimo Prahu není bohužel ani zdaleka tak dobře zmapovaná, jak bychom si přáli. Na závěr si tedy dovolíme pouze letmý přehled, zdaleka bez nároku na úplnost. V okolí Jabkenic se povstání účastnili Rusové, uprchlí z německé armády, a Chorvaté z Chorvatské legie, kteří přešli na československou stranu. Ve Vysokém nad Jizerou padl Armén MUDr. Usyh Chačaturjan, jenž několik týdnů před tím uprchl od Němců organizované Ázerbájdžánské pracovní jednotky. Osvobození zajatci ze země Sovětského svazu bez rozlišení národnosti jsou uváděni v desítkách lokalit. V okolí Lito-myšle přešly na stranu českých povstalců zbytky maďarské 1. armády. Od 8. května pomohli revolučnímu národnímu výboru v Jablonci

Mohamed Haireddin na portrétní fotografii z roku 1940 (Foto: Národní archiv)

nad Nisou s výkonem policejní služby bývalí francouzští zajatci, přístupy k městu obsadili bývalí zajatci italské. V Dolním Jiřetíně na Mostecku padli na povstalecké straně Francouz, Belgičan, Bulhar, Chorvat a pět Angličanů, u Proseče padli dva Novozélandané. Mezi bojovníky jednoho z oddílů partyzánské brigády „Žižka“ jsou jmenováni bývalí zajatci Malcolm Ferguson z Edinburghu, Thomas Bedington z Glasgowu, Arthur Crowther z Leedsu, Robert Waltson z Edinburghu a Edward Mc Laughlin

Hrob australského vojína Lawrence Saywella na pohřebišti spravovaném Komisí pro válečné hroby Commonwealthu v Praze (Foto: sbírka autora)

z Cahanderu. Voják Lawrence Saywell upadl do německého zajetí v červnu 1941 na Krétě jako příslušník australské 17. brigády. V lednu 1945 v Československu z německého zajetí uprchl a připojil se k partyzánské skupině Vpřed v Měřetíně. Padl v Českém květnovém povstání 8. května 1945 v Měřetíně jako vůbec poslední australský voják za druhé světové války v Evropě.

Text: Tomáš Jakl, foto: archiv VHÚ

Osvobození spojenečtí zajatci očekávají repatriaci automobily americké armády před budovou gymnázia v Parlěřově ulici v Praze ve druhé polovině května 1945. (Foto: sbírka autora)

Foto: Czech Ski & Snowboard

HISTORICKÝ POČIN ESTER LEDECKÉ

**HVĚZDA DUKLY ZÍSKALA V SEZONĚ MEDAILE
Z MS V LYŽOVÁNÍ I NA SNOWBOARDU!**

ZÁPIS DO HISTORIE

PO SVĚTOVÉM BRONZU NA LYŽÍCH MÁ LEDECKÁ I ZLATO Z MS VE SNOWBOARDINGU!

Že je jedinečnou sportovkyní prokázala už nesčetněkrát. Svět jí ležel u nohou zejména v roce 2018, kdy na olympijských hrách v Pchjongčchangu vybojovala zlaté medaile v paralelním obřím slalomu na snowboardu i v lyžařském super-G. Na světovém šampionátu ve snowboardingu sněhová obojživelnice Ester Ledecká svou výjimečnost ještě znásobila. Ve Svatém Mořici triumfovala na prkně v paralelním obřím slalomu, a protože v únoru získala i bronz na lyžích ve sjezdu na MS v Saalbachu, stala se prvním sportovcem, kterému se v soutěžích FIS něco takového povedlo v jedné sezoně ve dvou různých sportech. Devětadvacetiletá Ledecká se na snowboardový šampionát vrátila po osmi letech. Hlad po zlaté medaili byl enormní. S přehledem ovládla už kvalifikaci, ve vyřazovacích bojích si rovněž počínala naprosto suverénně. V osmifinále jasně předčila Jasminu Corattiovou z Itálie, ve čtvrtfinále teprve patnáctiletou Bulharku Malenu Zamfirovovou,

v semifinále domácí Švýcarku Ladinu Caviezelovou a ve finále obhájkyni prvenství z roku 2023 Cubaki Mikiovou z Japonska, která letos opanovala i seriál Světového poháru. V cíli byla rychleji o 48 setin. Hvězda ASC Dukla tak navázala na prvenství z MS 2017 v Sierra Nevadě, další tři šampionáty kvůli lyžařskému kalendáři či zdravotním problémům vynechala. „Jsem šťastná, že jsem se po delším čase mohla vrátit na snowboardový šampionát. Jsem ráda, že jsem jako první získala medaile na dvou odlišných mistrovstvích světa. Dík patří mému kouči Justinu Reiterovi, který se ve speciálních trénincích stará o mou snowboardovou formu, dále servismanovi, fyzioterapeutovi a samozřejmě rodině,“ sdělila v cílovém prostoru trojnásobná olympijská vítězka. Pak už se rozpovídala také s novináři. „Vůbec jsem nevěděla, co čekat. Jak jsem celou sezonu jezdila na lyžích, tak jsem neměla porovnání. Trénovala jsem jen s Benjaminem Karlem (rakouský snowboardista – pozn.) při

třidenní přípravě, protože jsem sem jela přímo ze Světového poháru v La Thuile. I během sezony jsem měla jen pár tréninků, abych nezapomněla, jak se to dělá,“ řekla s úsměvem. Vítězství Ledecké bylo naprosto dominantní. O parník vyhrála už kvalifikaci, což byl dobrý signál. „Zvládla jsem ji fakt dobře. I pak jsem se snažila jet si to svoje a říkala si: Tak ještě čtyři jízdy, tak ještě tři, ještě dvě a ještě tuhle a bude to. Moc jsem nad tím nepřemýšlela. Tyhle závody jsou složitější na koncentraci, je to úplně jiný rytmus než na lyžích. A bez závodní praxe to pro mě bylo trochu těžší. Musela jsem se pořádně koncentrovat a o pauzách trochu vypnout. Bylo fajn, že tu nebyly velké prostoje,“ libovala si. Zlato pro ni má velkou cenu i z hlediska blížících se olympijských her, kde jí lyže a snowboard termínově kolidují. „Doufala jsem, že to bude velká věc a ukořistím nějakou medaili, abych dala někomu tak trochu impuls a měla šanci závodit na olympiádě v obou sportech,“ naznačila své touhy.

MADĚROVÁ SKONČILA DESÁTÁ

Druhá česká reprezentantka Zuzana Maděrová skončila v kvalifikaci sedmá. V osmifinálové jízdě byla proti Rakušance Martině Ankeleové favoritkou, ale zaváhání v dolní části trati, kdy nezvládla nájezd do jedné z bran, ji připravilo o naději bojovat o přední umístění. V konečném pořadí skončila desátá. „Najela jsem moc blízko k tyči. Vzala jsem to botou, což mě rozhodilo,“ komentovala klíčový okamžik jednadvacetiletá závodnice liberecké Dukly. „Musela jsem riskovat. V nejlepší šestnáctce už většina holek jezdí dobře. Chtěla jsem postoupit, snažila jsem se. I desáté místo je ale od minulého šampionátu posunem,“ poznamenala Maděrová.

V PARALELNÍM SLALOMU PŘIDALA STR STŘÍBRO

Další medaili stříbrné hodnoty přidala Ester Ledecká v paralelním slalomu. Po nesnázích v kvalifikaci si ve vyřazovací části „obráku“ opět počínala báječně. Tedy až na finále. V něm bohužel upadla, a na trůn tak usedla její soupeřka Cubaki Mikiová z Japonska. Výborně si vedla i Zuzana Maděrová, která

skončila sedmá. Oddechla si. Tedy alespoň po druhé kvalifikační jízdě, kterou si zajistila postup do vyřazovacích bojů. V té první totiž trojnásobná olympijská vítězka Ester Ledecká chybovala a ocitla se pod čarou postupu. Pak ale potvrdila, jak skvělou snowboardačkou je. V červené dráze předvedla bezchybný výkon

a v součtu časů postoupila ze 6. pozice. „Těch dní na slalom bylo hrozně málo a bylo to znát. Soustředili jsme se hlavně na obřák, který je olympijskou disciplínou. Nedá se moc riskovat a já to ani moc neumím. Slalom je těžký. Bylo to zavřený, spousta koryt a rýh. Po chlapech se to úplně rozsekalo. Těžký něco nahnat. Ale

naštěstí se mi ve druhé jízdě povedlo zajet nejlepší čas, což mě posunulo do šestnáctky. Pak už to bylo v jiném rytmu. Většinou si můžu vybírat trať, tentokrát jsem se musela spoléhat, kam mě soupeřky pošlou. Ale ani mi to nějak nevadilo. Alespoň jsem měla o jedno rozhodnutí míň," vrátila se už s úsměvem Ledecká k ošidné kvalifikaci. Na obě Češky čekaly v osmifinále soupeřky z Rakouska. Zatímco Ledecká suverénně převálcovala Martinu Ankeleovou, o postupu teprve jedenadvacetileté Maděrové musela rozhodnout až cílová fotografie. „Naštěstí jsem tam měla dřív helmu než ona ruku. Bylo to natěsno, ale vyšlo to," okomentovala dramatický okamžik.

OBTÍŽNÉ PODMÍNKY

Ve Svatém Mořici se závodilo v obtížných podmínkách. Viditelnost se kvůli padající mlze snižovala hlavně v horní pasáži. Maděrová čelila ve čtvrtfinále Polce Aleksandre Krolové-Walasové. Po skvělém startu si v prvních brankách vytvořila nadějný náskok, jenže přišla chyba na backside a role se otočily. Zatímco zkušená polská snowboardistka zářila v cíli štěstím, po-city Maděrové musely být velmi hořké.

„Jsme kamarádky. Před startem jsme si popřály, abychom si to užily. Bohužel jsem spadla. Ani nevím, jak se to stalo, ale najednou jsem byla na zemi. V cíli jsme se pak objímaly a trochu si poplakaly. U mě to byly slzičky neštěstí," přiznala Maděrová. Těžkému kalibru čelila i Ledecká. Švýcarka Julie Zoggová šla do jízdy s ní coby obhájkyně titulu a na prvním mezičase dokonce vedla. STR ale předvedla skvělý závěr, nakonec byla rychlejší o 47 setin. V semifinále devětadvacetiletá Ledecká svou krajanku pomstila. Krolové-Walasové nadělila téměř vteřinu. Ale nadřela se. V horní pasáži nezvolila optimální stopu a měla co dělat,

aby soupeřku v dolní polovině předstihla. V posledních brankách jí k tomu napomohlo výrazné zrychlení, po dojezdu si pak pořádně oddechla.

PÁD VE FINÁLE

Souboj o zlato pak nabídl reprízu čtvrtetního finále super-G s Mikiovou, nejlepší ženou kvalifikace. Ledecká v páté brance bohužel upadla, a poskytla tak vítězce letošního seriálu Světového poháru komfortní náskok, který Mikiová i přes drobné zaváhání pohodlně uhájila. „Vždycky bojuju do poslední chvíle. Naučil mě to můj děda a myslím, že se mi to v životě vyplácí. Byl to zajímavý závod, a hlavně hrozně těžký. V těchto podmínkách to byla docela výzva. Všechny holky bojovaly. V semifinále se mi chybu napravit ještě povedlo, ve finále jsem to už dohnat nestihla," poznamenala STR v rozhovoru s novináři. I tak je 2. místo nádherným výsledkem. V soutěžích FIS letos získala na MS bronz na lyžích, zlato a stříbro na snowboardu. Úžasné!

Ve výsledcích

Paralelní obří slalom: 1. Ledecká (ČR), 2. Mikiová (Jap.), 3. Krolová-Walasová (Pol.), 4. Caviezelová (Švýc.)...10. Maděrová, v kvalifikaci 21. Keclíková, 30. Šonková (všechny ČR).

Obří slalom: 1. Mikiová (Jap.), 2. Ledecká (ČR), 3. Dekkerová (Niz.), 4. Królová-Walasová (Pol.)...7. Maděrová, v kvalifikaci 36. Šonková, 38. Keclíková (všechny ČR).

SNOWBOARDCROSSAŘI NEPOSTUPOVALI, SEDMNÁCTILETÁ HRŮŠOVÁ BYLA JEDENÁCTÁ

Ani jeden z kvarteta českých snowboardcrossařů neuspěl na mistrovství světa ve Svatém Mořici ve vyřazovací části individuálního závodu. Radek Houser, Jan Kubičík, Kryštof Choura i Karolína Hrůšová končili ve svých jízdách na třetích nepostupových pozicích. Nejlepšího umístění tak v konečném účtování dosáhla sedmnáctiletá Hrůšová (11.), Houser byl 19., Choura 20. a Kubičík 22. Závodníci liberecké Dukly měli tak trochu smůlu na silné soupeře. Hrůšová ve čtvrtfinále narazila na vedoucí

ženy průběžného pořadí Světového poháru Charlotte Bankesovou z Velké Británie a Francouzku Leu Castovou. Houser na obháje titulu Lucase Eguibara ze Španělska či pozdějšího vítěze Eliota Grondina z Kanady. Choura nestačil na finalisty z předchozího mistrovství světa Jakoba Duseka z Rakouska a Němce Martina Noerla. Kubičík pak projel cílem za Julianem Lueftnerem z Rakouska a Američanem Nickem Baumgartnerem. Ve smíšených týmech obsadil Houser s Hrůšovou 10. pozici.

VOZP

VOJENSKÁ
ZDRAVOTNÍ
POJIŠTOVNA

VOJENSKÉ LESY A STATKY ČR, s.p.

Muži: 1. Grondin (Kan.), 2. Bozzolo (Fr.), 3. Hämmerle (Rak.)...19. Houser, 20. Choura, 22. Kubičík, v kvalifikaci 42. Turinský (všichni ČR).

Ženy: 1. Moioliová (It.), 2. Bankesová (Brit.), 3. Pereiraová de Sousaová (Fr.)...11. Hrůšová (ČR).

Smíšené týmy: 1. Bozzolo, Pereiraová de Sousaová (Fr.), 2. Bolton, Cliftová (Austr.), 3. Jud, Siegenthalerová (Švýc.)...10. Houser, Hrůšová (ČR).

Text: Pavel Král, foto: Czech Ski
& Snowboard/Bóša

HOUSER STABILIZOVAL VÝKONY, OLYMPIÁDU MÁ NADOSAH

U soupeřů si postupně zjednával pořádný respekt. Snowboardcrossař Radek Houser každou sezonou stabilizuje svou výkonnost, o čemž nejlépe vypovídá letošní konečné 13. místo v celkovém hodnocení Světového poháru i častá umístění v TOP 10 v jednotlivých závodech. „Už jsem se jim dostal do podvědomí. Bavíme se, dokonce se ptají, jestli si s nimi nechci zajet v tréninku. Za to jsem rád,“ říká na rovinu osmadvacetiletý člen Dukly Liberec.

Sezonu jste zakončil účastí ve velkém finále v kanadském Mont Sainte Anne. Platí tedy, že konec dobrý, všechno dobré?

Je to tak. Po prvním závodě jsem nebyl v nejlepší rozpoložení (*Houser skončil 22. – pozn.*), ale dokázal jsem si do příštího dne ujasnit, co a jak mám dělat lépe. Vyšlo to parádně. Jen škoda, že necinkla medaile, k bronzu scházela kousíček. Francouz Bozzolo se za mnou vyvezl, měl před cílem větší rychlost.

Finále jste jel i v Cortině, malé pak v Gudauri. Cítíte, že jste už součástí světové špičky?

Byl to jeden z cílů a myslím, že se mi ho daří naplňovat. Až na prosincový výpadek v italské Cervinii jsem se soupeři držel krok. I v nabítených rozjíždkách bylo znát, že jim stačím.

Velký pokrok jste udělal také při startech...

Je to takový paradox. Tratě se momentálně staví tak, že se moc nevyplácí být po startu v čele. Na druhou stranu se z toho dá pořad vytěžit a první pozici udržet až do finále. Je zajímavé, že v tréninku mi začátky moc nevycházely, trápil jsem se. S trenérem to vždycky rozebíráme, v závodě se mi pak daří najet na úplně jinou vlnu. Zpravidla mi to sedne. Umím se už dostat z psychické nepohody do pohody.

Kouč Jelínek zmínil, že ještě více musíte zapracovat na klopenkách na frontside. Je to tak?

Mezery tam určité jsou, ale jsem si vědom, že oblouky na frontside umím. Ve zmatku při závodě tam bohužel najíždím trochu

s respektem. Spíš myslím na to, abych se soupeřům vyhnul než na správné postavení v samotné zatáčce. Nesmím se bát, budeme na tom pracovat.

Vrcholem sezony bylo mistrovství světa ve Švýcarsku. Bohužel jste byl vyřazen už v osmifinále. Cítil jste zklamání, přestože vaše jízda byla pořádně nabitá?

Měl jsem tam obhájce titulu Španěla Eguibara i budoucího šampiona Grondina z Kanady. Ale v postup jsem věřil. Dařilo se mi s nimi držet krok, ale vše jsem si pokazil vlastními chybami. Hlavně pak v závěru špatným pohybem na boulich. To se neodpouští.

Šlo o vrchol. Byla tréma trochu jiná než v závodech Světového poháru?

Snažil jsem se do hlavy dostat, že se jedná o běžný závod. Chtěl jsem být do TOP 16, což mi nevyšlo, ale pořád je 19. místo mým nejlepším výsledkem na mistrovství světa. Věřím, že s přibývajícím starty a zkušenostmi bude mé nastavení na vrcholy sezony lepší a lepší. Obzvlášť, když je za rok olympiáda.

Do žebříčku pro start na ZOH v Itálii jste nasbíral slušnou sumu bodů. Účast byste měl mít téměř jistou...

Nevím, co by se muselo stát, abych se propadl za postupovou třicítku. Zatím jsem třináctý, což je skvělá výchozí pozice. Závodů, které budou kvalifikační, už moc nezbyvá.

O medaile se pojede v Livignu, kde se Světové poháry běžně nekonají. Máte už zprávy, jaký profil tratě se chystá?

Zatím toho moc nevíme. Snad by tam měl před olympiádou proběhnout tréninkový kemp. Uvidíme, jestli se tak stane. Já se každopádně hodlám připravovat tak, aby mě nelimitovala žádná trať. Nechci se na nic vymlouvat.

Stále se spekuluje o možném olympijském startu vaší reprezentační partačky Evy Adamczykové. Scházela vám letos v týmu?

Evka vždycky dokáže šířit pozitivní náladu. Často jsme si volali nebo si píšeme. Vždycky to nějak zkonzultujeme. Má nadhled, člověka to uklidní. Byla si s námi dokonce zajezdit v Montafonu, když jí sestra hlídala syna Kryštofa.

Neprozdadila, zda se pokusí o návrat?

Šťouchanců z okolí má dost. Já si to netroufnu. (*směje se*) Jestli se bude chtít v nové roli pustit do závodění, musí vědět ona sama. Každopádně na to má.

Vám bude v době olympiády 29 let, což je pro sportovce naprosto ideální věk. O čem sníte?

Každý chce dovézt medaili. Se snowboardcrossem jsem začínal až v jednadvaceti, tak mi pořád přijde, že jsem v začátcích. I kdyby se to v Itálii třeba nepovedlo, mám ještě čas. Chci jezdit co nejdéle, protože mě to ohromně baví a naplňuje. V našem sportu lze vyhrávat i po třicítce. Neteř mi dokonce říkala, že by bylo dobré, abych vydržel tak dlouho jako Američan Nick Baumgartner, a tomu je teď třiačtyřicet. (*směje se*)

Světový pohár ve snowboardcrossu 2024/25 – konečné pořadí (po 10 závodech)

Muži: 1. Grondin 684, 2. Bozzolo 473, 3. Dusek (Rak.) 444...**13. Houser** 217, **23. Choura** 109, **50. Kubičik** 9.
Ženy: 1. Castaová 805, 2. Bankesová (Brit.) 622, 3. Pereiraová de Sousaová (Fr.) 474...**17. Hrušová** 169, **51. Strnadová** (obě ČR) 5.

Text: Pavel Král, foto: bobwithcamera

RAMPULA ZVÍTĚZIL V LIMĚ V RYCHLOPALNÉ PISTOLI

Střelec Matěj Rampula si v Limě připsal premiérový triumf ve Světovém poháru. V rychlopalné pistoli porazil ve finále Su Lien-po-fana z Číny 30:27. Člen Dukly Plzeň tak vylepšil své maximum, kterým bylo předloňské druhé místo rovněž z peruánské metropole. Že je ve formě, ukázal už v kvalifikaci. Vyhrál ji nástřelem 585 bodů. Ve finále si rovněž

počínal náramně. Číňana odrovnal v posledních dvou položkách, kdy z deseti ran minul jen jednou. Jeho soupeř naopak zaznamenal pět chyb a bylo rozhodnuto. Třetí místo obsadil Němec Christian Reitz. „Mám velkou radost, že se zlomilo prokletí z loňska, kdy jsem vytrvale končil čtvrtý nebo pátý. Vítězství by mi také mělo, podle nových nominačních

podmínek, přímo zajistit účast v prosincovém finále Světového poháru. Bude to pro mě potěšení během tří let. Jsem vděčný, že můžu patřit mezi tak vybranou společnost,“ řekl s potěšením Matěj Rampula.

Text: pk, foto: Český střelecký svaz

ŽIVOTNÍ SEZONA BĚŽKYNĚ NA LYŽÍCH KATEŘINY JANATOVÉ

Jasně nejlepší českou lyžařkou historie je Kateřina Neumannová. Tou jasně nejlepší v současné době je další Kateřina, tentokrát Janatová. Sezonu 2024/25 zakončila ve Světového poháru jako šestá žena celkové klasifikace! Několikrát sahala po stupních vítězů, sedmkrát skončila v elitní desítce. To je pro ni i velká motivace před blížící se olympiádou. Blondýnka z Jilemnice startovala na mistrovství světa v Trondheimu, kde se blýskla 12. místem na 50 km volnou technikou, ale ještě lépe jí vyšel samotný závěr sezony ve Světového poháru, především v Lahti. Ještě předtím členka Dukly Liberec v Oslu překvapila v závodě na 20 kilometrů klasickou technikou, kde doběhla na vynikajícím šestém místě. Na rozdíl od některých hvězdných soupeřek dokázala zrychlovat, pořadím se posouvala vzhůru. „Byl to můj nejlepší závod klasicky, co jsem kdy jela. Kdyby mi to někdo řekl před startem, tak bych tomu nevěřila. Lyže byly super, do kopce jsem neměla žádný problém. Dobře jsem si rozvrhla tempo, jsem moc spokojená,“ uvedla Janatová. V Lahti se po dvanáctém místě ve sprintu volnou technikou v celkovém hodnocení seriálu posunula ze sedmého na páté místo, když předstihla norský tandem Heidi Wengová – Therese Johaugová. A zcela na závěr

doběhla patnáctá na 50 km klasicky s hromadným startem a z pátého místa ji na šesté odsunula hvězdná Johaugová. Ovšem i šestá příčka je pro Janatovou životním výsledkem a obrovským úspěchem českého běžeckého lyžování. Oproti minulé sezoně si výrazně polepšila, před rokem byla třináctá. Zároveň se postarala o nejlepší český ženský výsledek od roku 2007, kdy Kateřina Neumannová obsadila třetí příčku. „Bylo to hodně náročné, tempo se jelo hned od začátku. Zkoušela jsem hledat nějakou skupinu a našla ji za první desítkou. Já jsem ale již od poloviny závodu věděla, že nebudu v závěru nejsilnější. Věděla jsem, že ruce mám unavené. Byla jsem ráda, že jsem to zvládla,“ zhodnotila závěrečný maraton Janatová. „Se sezonou jsem moc spokojená, jsem za ni vděčná i za tým, jak se to povedlo. Myslím, že letos jsme to zvládli skvěle. Velký dík patří servisu a celému realizačnímu týmu, co se o nás stará. Začátek sezony jsem možná měla trochu pomalejší, pak jsem se ale cítila lépe a konec byl perfektní. Na mistrovství světa bych asi ty výsledky chtěla výše, ale někdy je to i štěstí, tak se to musí prostě brát. V Trondheimu mi to trochu nepřálo. Ale v týmových závodech jsem byla docela silná, takže asi celkově dobře,“ zhodnotila celou sezonu Kateřina Janatová.

Světový pohár v běžeckém lyžování 2024/25 – konečné pořadí (po 31 závodech)

Muži: 1. Klaebo 2 200, 2. Anger (Švéd.) 1731, 3. Valnes (Nor.) 1 530, 4. Pellegrino (It.) 1 510, 5. Amundsen (Nor.) 1 439, 6. Krüger 1 431...25. **Novák** 555, 26. **Černý** 265, 84. **Tuž** 181, 99. **Fellner** 137, 109. **Šeller** 111, 121. **Bauer** 87, 152. **Dufek** (všichni ČR) 37. **Ženy:** 1. Digginsová 2 197, 2. Carlová (Něm.) 1 827, 3. Niskanenová 1 692, 4. Slindová 1 682, 5. Johaugová 1 435, 6. **Janatová** 1 347...57. **Havlíčková** 270, 65. **Antošová** 206, 103. **Beránová** 74, 161. **Jaklová** 12, 166. **Milerská** (všechny ČR) 10.

Text: Jaroslav Čícha, foto: CPA

5. ARMÁDNÍ SVĚTOVÉ ZIMNÍ HRY CISM

RATAJ TĚSNĚ ZA SVĚTOVOU MEDAILÍ, V PARACHUTE-SKI SKONČIL PÁTÝ

Nejlepšího individuálního umístění na 5. armádních světových zimních hrách CISM ve švýcarském Lucernu dosáhl z českých reprezentantů rotmistr Jakub Rataj, parašutista Armádního sportovního centra Dukla. V disciplíně parachute-ski, která je kombinací obřího slalomu a přesnosti přistání, skončil pátý. K medaili scházelo Ratajovi pouhých osm bodů. Soutěž bohužel měla vzhledem k nepříznivému počasí specifická pravidla. Matrace k doskoku byla místo ve svahu umístěna na rovině, což výrazně zvýhodňovalo závodníky s vyšší výkonností na lyžích. Rataj figuroval po obřím slalomu na sedmé pozici, v sedmi seskocích pak připsal 13 centimetrů, což jej pořadím

posunulo, ale na pódium, jež kompletně obsadili Rakušané, to nestačilo. I mezi týmy Čechům medaile těsně unikla. Družstvo ve složení rotmistr Jakub Rataj, poručík Ondřej Žák, praporčík Jakub Pavlíček a major Radim Bednář bralo nepopulární bramborovou příčku. Závodilo se i v dalších disciplínách. Praporčík Vojtěch Neumann skončil v orientačním běhu ve sprintu na lyžích devátý z 25 startujících, v podobné konkurenci zaznamenal stejné umístění desátník Pavel Skalický ve sprintovém závodě ve skialpinismu. V individuálním skialpinismu obsadil Skalický ve dvoukolovém závodě o délce 12,5 kilometru s převýšením 1 500 metrů pěkné 10. místo. V mnohem větší konkurenci pak

v přespolním běhu skončil rotný Jáchym Kovář mezi 87 startujícími na desetikilometrové trati jedenáctý. Dvanáctý se pak na střední trati v orientačním běhu na lyžích umístil praporčík Vojtěch Neumann. „Her se nakonec zúčastnily armády 42 zemí světa. Bezmála 1 500 sportovců změřilo své síly v deseti odvětvích. Češi se porovnali s ostatními v parachute-ski, krosovém běhu, orientačním běhu na lyžích a ve skialpinismu. Naše výprava sice nedosáhla na žádný cenný kov, ale ostudu rozhodně neudělala. Švýcarskou armádu je nutné pochválit za skvělou organizaci a připravenost jednotlivých sportovišť,“ zhodnotil akci vedoucí výpravy podplukovník Petr Hovorka z ASC Dukla.

Armádu České republiky reprezentovali

Parachute-ski: poručík Ondřej Žák, rotmistr Jakub Rataj, praporčík Jakub Pavlíček, major Radim Bednář

Skialpinismus: desátník Pavel Skalický

Orientační běh: praporčík Vojtěch Neumann

Přespolní běh: rotný Jáchym Kovář

Text: Pavel Král, foto: CISM

RAČICE SE PŘIPRAVUJÍ NA MISTROVSTVÍ EVROPY, HVĚZDAMI OLYMPIJŠTÍ ŠAMPIONI

Po deseti letech budou opět rychlostní kanoisté bojovat o medaile na evropském šampionátu v Račicích. Mistrovství se uskuteční ve dnech 19. až 22. června. Hlavními postavami budou zcela bezpochyby dva olympijští vítězové z loňského roku z Paříže, členové ASC Dukla Praha Josef Dostál a Martin Fuksa. „Pro pořadatele je to velký závazek. Chceme pro závodníky, ale i fanoušky připravit vše co nejlépe. Bereme to tak, že naši zemi můžeme zviditelnit ve světě, v tomto případě v Evropě. Je to pro nás nejdůležitější akce v tomto roce,“ zdůraznil předseda Českého svazu kanoistů

Stanislav Ježek. „Pevně věřím, že to opět pomůže zviditelnit náš sport. Pro naše závodníky je to zase možnost ukázat se před domácími diváky a pro mladé naděje příležitost vidět ty nejlepší světové závodníky. Ty dva nejlepší (Fuksa, Dostál) máme nyní u nás, což je hodně motivující. O takové akce žádáme hodně let dopředu. Pro každého pořadatele, když v akci může ukázat dva zlaté olympijské vítěze, je to něco skvělého, lépe to snad ani naplánovat nejde,“ dodal Ježek. Předseda sekce rychlostní kanoistiky Jan Boháč poukázal i na skutečnost, že za těmi nejlepšími rostou mladí kanoisté. „Získávají medaile na vrcholných akcích na ME a i MS v kategorii do 23 let. Ta kvalita tu je a stoupá s věkem a vzájemně se naše naděje popohánějí.“ Program evropského šampionátu je čtyřdenní i pro parakanoisty. Ve středu je slavnostní zahájení a další dny již závodní program. „Hvězdy ze zahraničí zatím nemohu jmenovat. Uzávěrka přihlášek je až deset dnů před zahájením. Je to poolympijský rok, mnohé země jistě budou zkoušet nové mladé tváře, ale hvězdní jezdci v Račicích budou jistě také.“ Předseda organizačního výboru Pavel Šebesta poukázal na to, jak složité je takovou akci uspořádat. „Musíte mít dokonalé závodistiště, dostatečný počet dobrovolníků, ubytování, stravování. Jsme prakticky v polích,

o to je to složitější. Na mistrovství bude kolem sedmi stovek účastníků, kteří budou bydlet ve dvanácti hotelech. K tomu musíme mít šest autobusových linek. Počítáme, že autobusy na jezdí kolem 15 000 kilometrů. Dále musíme mít osobní auta pro delegáty. Ohledně stravování je třeba připravit asi 7 500 jídel, ve finálových dnech půjde o 800 porcí denně,“ řekl Šebesta. V Račicích je tradičně problém s parkováním, ten se ale zdá být vyřešen. „V areálu dáme dohromady horko těžko 200 míst, ale máme našťastí zajištěno 500 míst na hřišti v Račicích, takže by to mělo stačit. Dobrovolníků budeme potřebovat ke stove. Již jsme zahájili nábor, k dnešnímu dni jich máme kolem šedesáti. Ohledně aktuální fáze přípravy mohu říci, že z 90 procent je vše hotové,“ dodal Šebesta. Na šampionát se těší i největší hvězdy. Račice jsou pro Dostála i Fuksu srdeční záležitostí. „V roce 2017 jsem tam vyhrál pětistovku. Byl to nezapomenutelný okamžik, před pěti tisíci diváky jsem se cítil jako rocková hvězda. Doslova mi zobali z ruky,“ poznamenal s úsměvem nejlepší sportovec České republiky uplynulého roku. Podobné to má i Fuksa, který však naznačil, že singl staví na stejnou rovinu s deblem. „V letošním roce pro mě budou důležité obě disciplíny,“ potvrdil před novináři na tiskové konferenci.

K PORODU BY DOSTÁL KLIDNĚ SPĚCHAL I S ČÍSLEM NA ZÁDECH A PÁDLEM

Čeká ho možná náročnější léto než to loňské, olympijské, kdy si na kajaku v Paříži splnil zlatý sen. Červnové mistrovství Evropy v Račicích má pro Josefa Dostála velkou důležitost, ještě větší pak ale narození syna, kterého očekávají s partnerkou Anežkou Paloudovou. Pokud by nastala termínová kolize, Dostál by ze závodů ihned odjel do porodnice. „Miminko by na svět mělo přijít až o prázdninách, ale nikdy nevíte. Stává se, že to může být dříve,“ krčí rameny. „Pokud by to přišlo v Račicích, tak klidně v trenkách, s číslem na zádech a třeba i s pádlem odjedu za Anežkou do nemocnice, abych ji podpořil,“ říká s naprostou vážností. „Nikdo by se za to na mě nesměl zlobit, ani trenér.“ Nijak netajil ani pohlaví budoucího potomka. „Bude to kluk, ne Pepa,“ poznamenal už rozverně. Společné chvíle s Anežkou považuje momentálně za nejkrásnější období. Na roli otce se moc těší. „Bříško roste. Teď už tam není jen láska mezi mnou a Anežkou. Cítit pohyby je úžasné, mluvíme spolu. Zlepšuje mi to život.“ Jinak je boj o evropské

medaile v račickém prostředí pro držitele pěti olympijských medailí velmi motivující. „Když uděláte pěkný výsledek před domácími publikem, máte mnohem větší radost, emoce mají pořádné grády. „Když pomínu olympijské hry v Paříži, byl to do té doby můj nejkrásnější

zážitek. Čeští fanoušci umí fandit bezvadně.“ Dostál letos zvolil podobný model přípravy jako vloni, kdy triumfoval na olympijských hrách v Paříži. Zároveň ale přiznal, že vše nešlo úplně podle plánu. Na soustředění v Kalifornii se potýkal s chřipkou, a rozjížděl se tedy pomaleji. Pod kotel pořádně přiložil až v posledních týdnech. „Musel jsem se z toho lízat. Začátek na vodě je pro mě vždycky obtížnější, jezdím pomalu, všichni kluci mě předjíždějí. Prvními třemi týdny jsem se musel prohrabat a postupně se zlepšoval. Na závěr soustředění už jsem jezdil rychle, takže by to mohl být pro sezonu dobrý signál.“ Sezona bude mít ještě jeden vrchol, srpnové mistrovství světa v Miláně. „Chci vyladit formu pro oba šampionáty. Jedno je jasné. Pětistovka se vzhledem k programu stanovenému mezinárodní federací nedá moc dobře kombinovat s kilometrem. Uvidíme, jak to s tréněrem pojmem a co vůbec pojedu,“ naznačila spletitě rozhodování dvaatřicetiletá hvězda armádního klubu Dukla.

FKSA BUDE KOMBINOVAT SINGL S DEBLEM

Prvním vrcholem pro českého rychlostního kanoistu, olympijského vítěze z loňského roku z Paříže Martina Fuku, bude domácí evropský šampionát v závěru června v Račicích. A představit se tam chce v co největším počtu disciplín, i když přiznává, že hlavním vrcholem roku pro něj bude mistrovství světa.

„Předchozí šampionáty v Račicích byly neuvěřitelné. Stále na to vzpomínám,“ říká v rozhovoru hvězda Armádního sportovního centra Dukla.

Můžete být konkrétnější?

Je to takové úsměvné. Na ME před deseti lety na té mělké vodě přede mnou Polák zabral a píchl si před finále do břehu a pak mě porazil. Na mistrovství světa v roce 2017 se mi podařilo vyhrát, v hlavě na to stále koukám jako na jeden z nejlepších závodů kariéry.

No, a na domácí vodě budete letos bojovat o medaile potřetí...

Domácí akce po osmi letech. Ty předchozí šampionáty byly neuvěřitelné, stále na to vzpomínám, na ten rachot tribun. Moc rád bych byl, kdyby to letos bylo aspoň trochu podobné. Samozřejmě je to ME, trochu menší akce, ale doufám, že loni jsme výsledky udělali divákům radost a přijdou se na nás letos podívat.

Na sportovci roku Martin Fuksa říká, že neví, zda na domácím ME bude startovat...

(úsměv) Přesně tak. Stále nevím, ještě jsem se nequalifikoval. Ale určitě budu dělat vše pro to, abych tam jel. Trénuju, abych závodil, i když zcela upřímně pro mě je letos hlavním vrcholem mistrovství světa v Miláně. Tam bych chtěl být v nejlepší formě a chci uspět. Ale na druhou stranu domácí závody jsou pro mě speciální a cítím, že udělám všechno, abychom tam s bráchou byli.

Na domácí trati budete startovat v roli olympijského vítěze. Jak tuto skutečnost vnímáte?

Doufám, že to moc hlásit nebudou, abych na to příliš nevzpomínal, spíše to nechci řešit. Prostě začínáme od nuly. To, co bylo, už nikoho zajímat nebude. Jedeme nanovo a já se budu snažit na tom být co nejlépe.

Jaká byla příprava?

Po olympiádě jsem si dal delší pauzu a pak si řekl, že to stačí. Bylo toho na mě hodně, takže jsem si povolil a do tréninku jsem naskočil nejpozději, co jsem kdy nastoupil. Na druhou stranu v roce 2016 po OH jsem byl na vojenském přijímači a pak až do Vánoc netrénoval a byla z toho pak jedna z nejlepších sezon. Myslím, že delší odpočinek mi může prospět a rok bude super. Jezdí se mi docela dobře, ale samozřejmě bude záležet, jak na tom bude konkurence. V Kolumbii se mi líbí nejvíc. Poprvé jsem tam byl za covidu, kdy jsme to zkusili, a po čtrnácti dnech jsem ani do té Kalifornie nechtěl jet. Je to tam perfektní.

Hlavní disciplínou pro vás je singl, ale jezdíte i s bratrem Petrem debla. Na co se zaměříte více?

V letošní sezoně bych rád kombinoval obě disciplíny. Samozřejmě z mé pozice je to těžší, když prostě vím, že na tom singlu jsem již pronikl mezi světovou špičku, a vím, co od sebe mohu očekávat, jak to jezdit. Do budoucna se uvidí. Časový program pro Račice jsem ještě neviděl, ale předpokládám, že to bude podobné jako minulý rok, a to jsem jel singla na 500 metrů i s bráchou tu pětistovku. Před domácím publikem chci jet každopádně co největší počet disciplín.

Text: Pavel Král, Jaroslav Čícha, foto: CPA

DISKAŘ IMRICH BUGÁR, LEGENDA DUKLY, OSLAVIL SEDMDESÁTINY

Imrich Bugár, legenda československé atletiky a Dukly, oslavil 14. dubna kulaté 70. narozeniny. Rodák z Dunajské Stredy získal v roce 1980 na olympijských hrách v Moskvě stříbro, světovým šampionem se stal o tři roky později. Je patnáctinásobným mistrem ČSSR a ČR, zlato získal na ME (1982) a bronz v roce 1978. Po skončení závodní kariéry zůstal věrný Dukle Praha, nejprve v roli trenéra, později na zahraničním oddělení. Byl také manažerem diskařského mítinku Memoriál Ludvíka Daňka v Turnově. Ve svém rodišti absolvoval maďarskou základní školu, a přestože byl rovněž nadaným házenkářem, začal se už tam věnovat hodu diskem, k němuž ho přitáhl tamní trenér Vincenc Vendégh. V 15 letech vyhrál okresní přebor v Dunajské Středě a poté odešel do Bratislavy, kde se ve Slovaftu vyučil. Když měl nastoupit vojenskou základní službu, očekávalo se, že půjde do Dukly Banská Bystrica, ale zamířil do Dukly Praha, oddílu, jemuž nakonec zůstal celoživotně věrný.

Jeho trenérem se v Dukle stal Miroslav Vlček, který pak léta stál v pozadí všech Bugárových úspěchů. Olympiáda v Moskvě pro něj prý je největší vzpomínka. „V pětadvaceti letech jsem se poprvé dostal na olympiádu a hned

jsem v osobním rekordu získal medaili. A to jsem před odletem neměl vůbec žádnou formu,“ říká bez váhání dnes sedmdesátiletá ikona armádního klubu Dukla Praha.

Za čtyři roky bylo vše opačně. Stranické nařízení zakázalo sportovcům z východu účast v Los Angeles. „Vůbec jsem se s tím nechtěl smířit. Byl jsem v té době nejlepší na světě. Nemohl jsem tomu uvěřit. Něco se ve mně zlomilo. Od té doby jsem už žádnou velkou medaili nezískal.“ Jako jeden z mála československých sportovců se pokoušel tehdejšímu bojkotu vzdorovat. „Byl jsem na předolympijských závodech a vyhrál. Myslel jsem, že přijdu a udělám zlato, ale... Zklamalo mě to, olympiáda je svátek, a když se na něj připravujete a máte formu, tak je to nepříjemné.“ V roce 1988 byl v Soulu dokonce vlajkonošem, ale závod mu nevyšel. „Někdy se to tak sejde. Bylo mi třiatřicet. Vůbec mi nesedla aklimatizace. Pokaždé, když jsem jel na východ, měl jsem s tím problém.“ Svých třetích a posledních her se zúčastnil v roce 1992 v Barceloně. „To už jsem trénoval i Roberta Změlíka, který tam vyhrál desetiboj. Na poslední chvíli jsem v Ostravě hodil limit a jel si to tam spíše užít.“ Sportovní kariéru ukončil v září 1995. Krátce

nato mu tehdejší prezident MOV Juan Antonio Samaranch v Praze udělil Olympijský řád. Jeho český rekord 71,26 z roku 1985 zatím nebyl překonán. „Já myslím, že ještě dlouho vydrží, pokud se ovšem nenajde nějaký takový hromotluk, jako jsem já,“ říká. „Vybral jsem si disk, protože jsem za mlada hrozně rád něčím házel. Tehdy mi můj učitel tělocviku říkal, že když tak dobře hážu, tak ať zkusím právě tohle náčiní,“ vzpomíná na své začátky.

A své působení v Dukle si stále pochvaluje. „Měl jsem všechno, co jsem potřeboval. O nic jsem se nemusel starat. Dával jsem si postupné cíle a šel si za nimi. Když jsem pak poprvé v Zaragoza přehodil sedmdesát metrů, byl jsem šťastný. Celkem se mi to povedlo šestkrát,“ dodal oslavenec.

Tak všechno nejlepší, Imrichu, a hlavně hodně zdraví!

Text: Jaroslav Čícha, foto: CPA

Uživatelé portálu se zajímají o možnosti svého kariérního růstu a také o podmínky, které musí splňovat před svým zařazením na služební místo s vyšší vojenskou hodností a vyššími požadavky na kvalifikaci. V článku se budeme jedním takovým dotazem zabývat.

Dotaz:

Dobrý den,

obracím se na Vás s dotazem ohledně kariérových kurzů (např. poddůstojnický, praporčický apod.). Zajímalo by mě, zda je nutné mít příslušný kariérový kurz absolvovaný ještě před nástupem na systemizované místo, u kterého je tento kurz uveden jako kvalifikační požadavek, nebo zda je možné kurz doplnit až po nástupu na dané místo.

Děkuji za odpověď.

Odpověď:

Problematiku vašeho dotazu řeší RMO č. 63/2015 Věstníku MO, Některá ustanovení o průběhu služby vojáků z povolání, v čl. 25 odst. 2 a čl. 28 odst. 1:

Čl. 25

1. Vojáka lze služebně zařadit pouze na volné služební místo, a to zpravidla k 1. lednu nebo 1. červenci daného roku.
2. Voják je služebně zařazován na služební místo, pro které splňuje stanovenou kvalifikaci, tj. kvalifikační předpoklady a požadavky.
3. Uchazeč, který dosud nevykonal základní přípravu, je bezprostředně po povolání do služebního poměru služebně zařazován na služební místo čekateli k Velitelství výcviku – Vojenské akademii, s výjimkou uchazeče o službu u Vojenského zpravodajství.

Čl. 28

1. Nelze-li na služební místo zařadit vojáka, který splňuje kvalifikační požadavek vojenského kariérového kurzu stanovený pro toto služební místo, lze na něj zařadit vojáka splňujícího nižší kvalifikační požadavek, a to pouze v případě, že je již vyslán do kariérového kurzu, ve kterém si kvalifikační požadavek vojenského kariérového kurzu doplní.

Z výše uvedeného vyplývá, že voják by měl být služebně zařazen na služební místo až po splnění kvalifikačního požadavku vojenského kariérového kurzu požadovaného pro dané služební zařazení.

Pouze výjimečně lze služebně zařadit na služební místo i vojáka, který nesplňuje kvalifikační požadavky, ale to při splnění podmínek uvedených v čl. 28 odst. 1 RMO č. 63/2015 Věstníku MO (viz výše).

K výjimečnému služebnímu zařazení vojáka na služební místo, pro které nesplňuje kvalifikační požadavek vojenského kariérového kurzu, by mohlo také dojít při rekrutaci – povolání do služebního poměru např. specialisty (lékaře apod.) a jeho služebního zařazení po povolání do služebního poměru na dané služební místo. Pak ale musí následovat jeho vyslání do kariérového kurzu v nejbližším možném termínu.

Redakce IKP

Vydává MO ČR
Odbor komunikace
Tychonova 1, 160 01 Praha 6
IČO 60162694
www.mo.gov.cz

Redakce: Rooseveltova 23, 160 05 Praha 6

Grafická úprava: Klára Šemberová

Jazyková korektura: Kamil Novák, Milena Krejsová

V jednotkách ozbrojených sil rozšiřuje
VHÚ Praha – produkční oddělení
Rooseveltova 23, 161 05 Praha 6

Tisk: TISK CENTRUM, s. r. o.

Číslo indexu: 45 011
ISSN 1211-801X
Evidenční číslo: MK ČR E 5254

Uzávěrka čísla: 23. 4. 2025
Toto číslo vyšlo dne: 19. 5. 2025

Titulní strana: archiv VHÚ Praha

KONTAKTY DO REDAKCE

Jana Deckerová (vedoucí redaktorka)
Rooseveltova 23, 161 05 Praha 6
telefon: 973 215 549
mobil: 606 604 733
e-mail: Jana.Deckerova@mo.gov.cz

Martin Říha (redaktor)
Rooseveltova 23, 161 05 Praha 6
mobil: 606 710 643
e-mail: Martin.Riha1@mo.gov.cz

Petr Třešňák (redaktor)
Tychonova 1, 160 00 Praha 6
telefon: 973 200 152
mobil: 724 380 769
e-mail: petr.tresnak@mo.gov.cz

Klára Šemberová (grafik)
telefon: 973 215 612
e-mail: klara.semberova@mo.gov.cz

Elektronická podoba A reportu
je umístěna na www.mo.gov.cz

ikp.army.cz

V PŘÍŠTÍM ČÍSLE SE PODÍVÁME NA DALŠÍ
ZAJÍMAVOSTI Z PROVOZU PORTÁLU

LETNÍ DOVOLENÁ

s termíny na míru

NABÍDKA KRÁTKODOBÝCH REKREAČNÍCH POBYTŮ

Místo pobytu	Počet nocí	Období	Cena za pobyt s polopenzí		
			Dospělá osoba	Junior	Dítě
VZ Bedřichov - Hotel *** superior	3	30. 6. - 10. 8.	3 414 Kč	2 730 Kč	2 046 Kč
VZ Bedřichov - Depandance **	3	7. 7. - 17. 8.	2 610 Kč	2 088 Kč	1 566 Kč
VZ Bedřichov - Malý Šišák **	3	30. 6. - 17. 8.	2 112 Kč	1 689 Kč	1 266 Kč
VZ Ovčárna pod Pradědem *** superior	3	7. 7. - 27. 7.	2 754 Kč	2 205 Kč	1 653 Kč
VZ Měřín - Hotel *** superior	3	30. 6. - 17. 8.	3 456 Kč	2 763 Kč	2 073 Kč
VLL Karlovy Vary - Bellevue ***	3	23. 6. - 29. 6.	2 574 Kč	2 058 Kč	1 545 Kč
VZ Dyje - Vranov ***	3	30. 6. - 13. 7.	3 033 Kč	2 427 Kč	1 821 Kč
VZ Dyje - Bitov **	3	7. 7. - 17. 8.	2 022 Kč	1 617 Kč	1 212 Kč

PLÁNUJETE VYUŽÍT NAŠI NABÍDKU KRÁTKODOBÝCH LETNÍCH POBYTŮ?
ČTYŘDENNÍ RELAXAČNÍ DOVOLENÁ PRO VÁS BUDE IDEÁLNÍ VOLBOU!

TERMÍN POBYTU A DÉLKU POBYTU NABÍZÍ VOLAREZA
V TRVÁNÍ 4 DNÍ / 3 NOCÍ VE DVOU VARIABILITÁCH

- S nástupem v **pondělí** a ukončením ve **čtvrtek**
- S nástupem ve **čtvrtek** a ukončením v **neděli**

V případě zájmu kontaktujte náš dispečink (973) 201 633.
Zajistíme pro Vás rekreační pobyt či sdělíme více potřebných informací.

volareza
HOTELY • LÁZNĚ • WELLNESS

O₂

Vylepšené tarify O₂ Family

Sdílení dat mezi zařízeními a více bezpečí

NEO Modrý Family

4 GB ^{5G}
dat

Neomezené volání + SMS

3 dny neomezených dat každý měsíc

Nově
Připojení chytrého zařízení dle výběru

Nově
Zabezpečení proti online hrozbám

349 Kč
samostatně

299 Kč
v O₂ Spolu

NEO Bronzový Family

12 GB ^{5G}
dat

Neomezené volání + SMS

5 dnů neomezených dat každý měsíc

Nově
Připojení chytrého zařízení dle výběru

Nově
Zabezpečení proti online hrozbám

449 Kč
samostatně

399 Kč
v O₂ Spolu

NEO Stříbrný Family

Neomezená data

Rychlost 10 Mb/s
Neomezené volání + SMS

5 dnů zrychlení na maximum každý měsíc

Nově
Připojení chytrého zařízení dle výběru

Nově
Zabezpečení proti online hrozbám

599 Kč
samostatně

499 Kč
v O₂ Spolu

K tomu navíc výhoda:
díky Unity 300 Kč každý
měsíc na účet u Air Bank.

Stačí splnit jednoduché podmínky:

Mít u O₂ služby aspoň za 600 Kč
a platit za ně z účtu u Air Bank.

Aspoň 5krát měsíčně zaplatit
debetní kartou Air Bank.

Aktivovat si výhodu v Moje O₂
nebo My Air.

K nabídce

Benefity
pro vojáků AČR

Benefity
pro válečné veterány

Získejte přístupový kód na www.benefity-veterani.cz
nebo na www.benefity-army.cz.

Vyplňte objednávku na www.o2.cz/o2family,
zavolejte na 800 02 02 02 nebo se stave
v některé O₂ Prodejně.

800 02 02 02
www.o2.cz/o2family